

Forsvarsdepartementet

Tildelingsbrev for Forsvaret 2024

8. januar 2024

Innhold

1.	Innledning.....	2
2.	Sikkerhets- og forsvarspolitiske mål og effektmål	2
	Effektmål 1: Norske suverene rettigheter og territoriell integritet er ivaretatt	3
	Effektmål 2: Alliert militær støtte er ivaretatt	3
	Effektmål 3: Sivilbefolkning, kritisk infrastruktur og sentrale samfunnsoppgaver er beskyttet .	3
	Effektmål 4: Militær støtte til det sivile samfunn ivaretatt	3
3.	Hovedutfordringer og prioriteringer i 2024	4
4.	Resultatmål og styringsparametere	5
	Resultatmål 1: Måltrettede daglige operasjoner	6
	Resultatmål 2: God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt	13
	Resultatmål 3: Struktur og kapabiliteter utviklet i henhold til vedtatt ambisjon	17
5.	Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse.....	24
	5.1 Videreutvikling av sektoren.....	24
	5.2 Strategi for kunstig intelligens og innovasjon	26
	5.3 FNs bærekraftsmål	27
	5.4 Forebyggende sikkerhet	28
	5.5 Internkontroll og virksomhetsstyring.....	29
	5.6 Strategiske avtaler	30
	5.7 Veteraner.....	30
	5.8 Gjennomgang av sikkerheten på ytre landegrense.....	31
6.	Fellesføringer for statlige virksomheter	31
	6.1 Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk	31
	6.2 Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse.	32
	6.3 Redusere konsulentbruken	32
7.	Styringsdialog og frister i 2024	32
	7.1 Risikovurderinger og rapportering i 2024	32
	7.2 Styringskalender: Frister og milepæler for styringsåret 2024.....	33
8.	Budsjettrammer for 2024.....	34
	8.1. Føringer for tildelingen.....	34
	8.2. Økonomirapportering	36
	8.3. Tilskudd	36
9.	Delegering av fullmakter	37
	9.1. Merinntektsfullmakt.....	37
	9.2. Bestillingsfullmakter.....	37
	9.3. Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader.....	37
	9.4. Belastningsfullmakt kap. 1700/4700.....	37
	9.5. Andre fullmakter	37
10.	Statistikk og øvrige rapporteringskrav	37
11.	Vedlegg.....	39

1. Innledning

Forsvarsdepartementet (FD) viser til Stortingets behandling 18. desember 2023 av Innst. 7 S (2023–2024) til Prop. 1 S (2023–2024). Det vises også til Innst. 392 S (2021–2022) til Meld. St. 10 (2021–2022) *Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren*, Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021) *Langtidsplan for forsvarssektoren*, samt Innst. 420 S (2020–2021) til Prop. 75 S (2021–2022) *Investeringar i Forsvaret og andre saker*. Tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av overnevnte stortingsdokumenter med tilhørende vedtak.

Dette tildelingsbrevet stadfester Forsvarets økonomiske rammer og mål for 2024. Forsvaret skal påse at etaten har god økonomistyring slik at de økonomiske tildelingene ikke overskrides. Dette innebærer at Forsvaret har et selvstendig ansvar for løpende å planlegge og tilpasse virksomheten til de økonomiske rammene som er vedtatt av Stortinget.

Endringer eller tillegg i oppdrag og tildelinger i løpet av året vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev. Tildelingsbrevet skal leses i sammenheng med instruks for Forsvaret, som beskriver ansvar og myndighet mellom Forsvarsdepartementet og Forsvaret, samt Forsvarets formål og faste oppgaver. Videre gir budsjettretningslinjer og krav for 2025 og påfølgende år ytterligere rammer for flerårig planlegging.

Tildelingsbrevet er ikke uttømmende for hvilke oppgaver Forsvaret skal utføre. Der ikke annet er omtalt forutsettes det at løpende virksomhet og tidligere gitte oppdrag videreføres i samsvar med gjeldende føringer, regelverk og oppdragsbeskrivelser. Det forutsettes også at Forsvaret løpende bistår departementet med oppdukkende behov innenfor etatens ansvarsområde.

Forsvaret har et ansvar for å informere departementet om vesentlige risikoer og avvik fra etatens mål, resultatmål, styringsparametere og oppgaver slik de fremkommer av dette tildelingsbrevet og av instruks for Forsvaret. Risikoer knyttet til beredskap og operasjoner skal rapporteres uten tap av tid.

2. Sikkerhets- og forsvarspolitiske mål og effektmål

Norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk har som mål å verne om norsk suverenitet, territoriell integritet, våre demokratiske verdier og styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press ved å bidra til å:

- **Beskytte** Norges befolkning, territorium, sentrale samfunnsfunksjoner og infrastruktur mot trusler, anslag og angrep fra både statlige og ikke-statlige aktører.
- **Forhindre** væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet.
- **Fremme** fred, stabilitet og videre utvikling av den internasjonale rettsorden.
- **Forsvare** Norge og allierte mot trusler, anslag og angrep i en alliert ramme.

De sikkerhets- og forsvarspolitiske målene uttrykker hva regjeringen vil oppnå med sikkerhets- og forsvarspolitikken, og utgjør samtidig forsvarssektorens samfunns mål. Vår samlede forsvarsevne til å ivareta de overordnede sikkerhets- og forsvarspolitiske mål skjer i tråd med forsvarskonseptet langs tre hovedlinjer: Den nasjonale evnen, det kollektive forsvaret i NATO og bilateral støtte fra nære allierte. De tre hovedlinjene skal understøttes av et moderne og forberedt totalforsvar. Forsvaret av Norge skal innrettes slik at nasjonal og alliert innsats gir gjensidig forsterkende og samtidig effekt for norsk sikkerhet. I rammen av forsvarskonseptet skal Forsvaret bidra til å oppnå samfunns målet gjennom å løse Forsvarets oppgaver, innenfor tilhørende ambisjonsnivå og fastlagte rammer. Forsvaret er i denne sammenheng et avgjørende virkemiddel for å ivareta norsk og alliert sikkerhet, verne om norske interesser og verdier, tilrettelegge for samarbeid og integrert samvirke med allierte, og for å yte troverdige bidrag til vår kollektive sikkerhet i rammen av NATO.

Forsvarets overordnede effektmål samsvarer med de fire gjennomgående militærstrategiske målsettingene i det operative planverket Arctic Guard. De er samtidig en overordnet representasjon av Forsvarets ni oppgaver, slik de er beskrevet i instruksene. Det tas sikte på at disse blir oppdatert når nasjonalt planverk er oppdatert, jf. pågående revisjonsprosess for Arctic Guard og Joint Guard.

Evnen til å nå effektmålene skal vurderes i årsrapporten. I vurderingene av effektmål skal Forsvaret foreta skjønnsmessige vurderinger av den operative evnen til å løse Forsvarets oppgaver, i samvirke med allierte, og støttet av øvrige etater i sektoren og totalforsvaret.

Effektmål 1: Norske suverene rettigheter og territoriell integritet er ivaretatt

Forsvarets operative evne skal bidra til at kostnadene ved å true eller angripe Norges sikkerhet, territorium eller politiske handlefrihet fremstår uakseptabelt høye. Militær tilstedeværelse og evne til å gjennomføre høyintensive stridshandlinger over tid i en alliert fellesoperativ ramme er sentralt for troverdig avskrekking. Regelmessig øving og trening, samt opprettholdelse av aktivitet på norske baser og militærleirer, demonstrerer evne og vilje til å håndheve suverene rettigheter og forsvare hele landet. Selv om større militære utfordringer må håndteres sammen med allierte, skal Forsvaret kunne håndtere begrensede episoder, hindre at aktører får urettmessig adgang til norsk territorium og avverge at vitale samfunnsinteresser settes i fare. For å oppnå dette må Forsvaret ha beslutningsmekanismer basert på god situasjonsforståelse og tidlig varsling.

Effektmål 2: Alliert militær støtte er ivaretatt

NATO er kjernen til troverdig avskrekking. Nasjonal håndtering av kriser må sømløst kunne gli over til alliert og kollektivt forsvar hvis det skulle vise seg nødvendig. Forsvaret av norsk territorium mot alvorlige trusler, anslag og angrep skal kunne gjennomføres som integrerte allierte fellesoperasjoner ledet av NATO. Interoperabilitet og evne til samvirke med NATOs kommandostruktur og allierte styrkebidrag er derfor avgjørende. Forsvaret må også tilrettelegge for mottak og understøttelse av allierte forsterkninger, inkludert i en bilateral eller regional ramme, herunder allerede i fredstid og en tidlig fase av en krise. Planverk for mottak og integrering av allierte forsterkninger på norsk territorium må holdes oppdatert, øves og trenes.

Den kollektive forsvarsforpliktelsen er gjensidig og Norge må kunne stille norske styrker til kollektivt forsvar i bi- og multilateral innsats. Dette inkluderer å stille norske styrker til beredskap for NATOs hurtige reaksjonsstyrker, flernasjonale øvelser, beroligelsestiltak, kapasitetsbygging, preventive stabiliseringsoperasjoner, mer tradisjonelle fredsbevarende operasjoner og fredsopprettende operasjoner. I ytterste konsekvens innebærer det å være klar til å operere med norske styrker under NATO-kommando, hvor som helst på alliertes territorier.

Effektmål 3: Sivilbefolkning, kritisk infrastruktur og sentrale samfunnsoppgaver er beskyttet

Et mer sammensatt trusselbilde reduserer skillet mellom samfunnssikkerhet og statsikkerhet, og øker de gjensidige avhengighetene. Forsvaret skal kunne bidra til å avverge at vitale samfunnsfunksjoner settes helt eller delvis ut av spill i en uavklart situasjon. For å verne Norge og norske verdier og interesser kreves evne til strategisk kommunikasjon og til å forsvare seg mot kommunikasjonsrelaterte trusler.

Effektmål 4: Militær støtte til det sivile samfunn ivaretatt

Forsvaret skal, som en del av totalforsvaret, kunne bistå og støtte det sivile samfunn med å forebygge og håndtere terrorangrep og annen alvorlig kriminalitet, ulykker og naturkatastrofer. Forsvaret har også en særskilt myndighet og ansvar innenfor ressurskontroll og annen myndighetsutøvelse til havs, samt grenseoppsyn langs den norsk-russiske grensen og til konsekvenshåndtering mot irregulære anslag mot norsk kontinentalsokkel, norske fartøy og fartøy i

norske territorialfarvann. Samtrening med sivile etater er viktig for å sikre at totalforsvaret fungerer. Alle Forsvarets tilgjengelige ressurser skal kunne bistå i sivil krisehåndtering, avhengig av den faktiske situasjonen og sivile myndigheters behov. Imidlertid skal ikke militære kapasiteter bli bundet for sivil beredskap på en måte som går ut over Forsvarets operative evne og den militære beredskapen.

3. Hovedutfordringer og prioriteringer i 2024

Norsk sikkerhets- og forsvarspolitik og Forsvarets innsats skal bidra til å forebygge og forhindre væpnet konflikt. I den sikkerhetspolitiske situasjonen blir evnen til avskrekking og forsvar stadig viktigere, men også mer krevende å ivareta. Den militære situasjonen i nordområdene har fått økt oppmerksomhet, både på vestlig og russisk side. Det er viktig at Forsvaret kontinuerlig søker å maksimere nasjonalt handlingsrom og innflytelse. Betydningen av troverdig avskrekking og stabiliserende tiltak gjør at Forsvaret må ha evne til tidsriktig tilstedeværelse med relevante kapasiteter i prioriterte områder for å verne om norsk sikkerhet og fremme norske interesser.

Norge har en langsiktig ambisjon om forutsigbarhet og stabilitet i nordområdene. Samtidig må vi være forberedt på økt spenning og en usikker, men endret, russisk strategisk tilnærming til et samlet Norden i NATO. I møte med et aggressivt Russland er alliert samhold helt avgjørende. Norsk hovedlinje er å bidra til en felles tilnærming blant allierte og likesinnede i håndteringen av Russland. Som naboland kan Norge bli utsatt for økt russisk press. En fast og felles alliert tilnærming er viktig. Det er videre i Norges interesse å implementere et tettere nordisk samarbeid i rammen av NATO.

Gjennom Nansen-programmet for Ukraina legges det opp til betydelig og vedvarende militær og sivil støtte til Ukraina. Støtte til Ukraina med donasjoner av materiell og trening av personell er en omfattende operasjon som har både positive og negative effekter for Forsvaret. Alliert samvirke styrkes, samtidig som Forsvaret tilegner seg verdifull erfaringslæring. Samtidig bindes det opp ressurser til blant annet klargjøring og transport av materiell som doneres, noe som kan påvirke tilgjengeligheten på deler av Forsvarets materiellpark. Donert materiell medfører på enkelte områder redusert kapasitet en periode frem til det er gjenanskaffet. Til tross for dette er det behov for at Forsvaret også i 2024 fortsetter å yte militær støtte til Ukraina. Forsvaret skal fortsette å trene og utdanne ukrainsk personell, bidra til å følge opp allerede besluttede donasjoner, understøtte FD med relevant beslutningsgrunnlag samt være fleksible og beredt på å kunne gjennomføre nye donasjoner eller andre oppdrag ifm. militær støtte.

Forsvaret skal moderniseres gjennom langsiktig strukturutvikling for å oppnå økt operativ evne og gjennomføring av tiltakene i gjeldende langtidsplan, med innfasing av nye materiellsystemer og oppdateringsprosjekter, vil gradvis øke Forsvarets operative evne. Ved utgangen av 2023 er det overordnede bildet at mye realiseres i henhold til planen og ambisjon i langtidsplanen. Samtidig er det på enkelte områder rapportert om utfordringer med å nå fastsatte mål. De overordnede målsettingene i gjeldende langtidsplan opprettholdes. Det er tatt flere beslutninger som understøtter målsettingene, men det gjenstår å beslutte omfanget av flere EBA- og materiellprosjekter som vil påvirke hvilken konkret ambisjon som kan oppnås for de enkelte tiltak. I gjeldende investeringsplan er det en ubalanse mellom det samlede investeringsbehovet og de økonomiske rammene. For det enkelte investeringstiltak må det gjøres helhetlige vurderinger om hva som bør prioriteres innenfor hva forsvarsøkonomien tillater.

Samtidig medfører sikkerhetssituasjonen behov for prioritering av forsvarsevnen på kort sikt. I 2024 styrkes den daglige driften i Forsvaret for å legge til rette for å drifte nye materiellsystemer og unngå redusert aktivitet. Forsvaret har fortsatt ikke en tilfredsstillende forsyningsberedskap. Det har over flere år vært en positiv utvikling når det gjelder beredskapen, men overordnet status er uendret.

Regjeringen prioriterer derfor i 2024 å styrke av forsyningsberedskapen utover den planlagte opptrappingen.

Små og sårbare kompetansemiljøer og tilgangen på systemkompetanse innenfor flere viktige områder, innebærer risiko for ikke å nå ambisjonene i langtidsplanen. Det er derfor også i 2024 lagt opp til å forsere deler av den planlagte personellopptrappingen. Det er begrensninger i hvor mye opptrappingstakten kan økes på kort sikt, særlig grunnet kapasitet og tilstand på personellrelatert EBA, men også utdanningskapasitet og ledetid på kompetanse. For å legge til rette for en videre opptrapping styrkes utdanningskapasiteten og det settes av ytterligere midler til økt vedlikehold av personellrelatert EBA.

Regjeringen viderefører sin prioritering om å styrke Heimevernet, med mer øving, trening, kurs og kompetanseheving i 2024.

Forsvarsdepartementet forventer at oppfølgingen av tiltak i handlingsplan for klima og miljø gis prioritet i Forsvaret i 2024, og at tiltak som tilfaller etaten følges opp på en integrert måte. Relevante klima- og miljøtiltak skal gjennomgående være redegjort for, vurdert og vektet i prosjekter. Det erkjennes at miljøtiltak kan ha høyere kostnader i investeringsfase, men departementet vil at det skal tas hensyn til levetidskostnader i beregninger.

Regjeringen har igangsatt en tillitsreform. Forsvarssektoren har over tid hatt en innretning som har vært preget av delvis uklare roller, kompliserte grensesnitt og manglende ansvarliggjøring for resultater og mål. Som utgangspunkt for tillitsreformen i forsvarssektoren jobbes det gjennomgående med å tydeliggjøre roller, og et mer helhetlig ansvar til forsvarssjefen og øvrige etatsjefer. Det tas blant annet sikte på at Forsvaret i løpet av 2024 skal ta ansvar for å vedlikeholde et helhetlig forutsetningsbilde for strukturutvikling i forsvarssektoren. Arbeidet med videreutvikling av forsvarssektoren ble igangsatt i 2023, og vil også være en prioritert oppgave i 2024. Det er etablert målsetninger for arbeidet om tydeligere mål i sektoren, mer helhetlig beslutningsgrunnlag basert på fakta, mindre fragmentering, tydeligere oppgavefordeling og ansvar, og bedre styring og kontroll.

Partssamarbeidet skal styrkes på alle nivå. Forsvaret skal involvere arbeidstakerorganisasjonene i tråd med lov- og avtaleverket som partene er bundet av. Det forutsettes at Forsvaret utøver medbestemmelse i tråd med de tariffoppliktelsene man har på en ryddig og god måte.

4. Resultatmål og styringsparametere

Forsvarets samfunnseffekt skal oppnås gjennom følgende resultatmål:

1. Målrettede daglige operasjoner
2. God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt
3. Struktur og kapabiliteter utviklet i henhold til vedtatt ambisjon.

Styringsparameterne skal belyse måloppnåelsen av hvert resultatmål og inneholder vesentlige politiske føringer og krav. I tillegg følger det enkelte konkrete oppdrag som er uttrykk for spesifikke politiske føringer eller identifisert risiko innenfor Forsvarets ansvarsområde.

Status på resultatmålene og resultatkravene i de respektive styringsparametere skal vurderes og rapporteres i forhold til politisk vedtatt og finansiert operativ ambisjon.

Rapporteringen skal gi en analytisk og kvalitativ vurdering av måloppnåelse i henhold til beskrivelsen under hvert mål understøttet av data. Vurderingen skal inneholde status og eventuelle avvik på rapporteringstidspunktet, men også en prognose for året og i et flerårig perspektiv.

Dersom måloppnåelsen ikke er tilfredsstillende skal det redegjøres for årsaksforhold og det skal informeres om iverksatte og planlagte tiltak for å håndtere utfordringene.

Resultatmål 1: Målrettede daglige operasjoner

Resultatmål 1	Målrettede daglige operasjoner
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Som et sikkerhetspolitisk instrument skal Forsvaret gjennom kontinuerlig nasjonal innsats hjemme og ute bidra til å verne om norsk sikkerhet og forfølge og fremme norske sikkerhetsinteresser, herunder ved å maksimere norsk innflytelse og handlingsrom for norske myndigheter. Som del av dette skal Forsvaret tilrettelegge for integrert samvirke med NATO, nære allierte og totalforsvaret i hele konfliktspekeret.</p> <p>Vår nasjonale kapasitet og evne til å følge og forstå situasjonen og utviklingen i egne nærområder er av vesentlig betydning. Forsvaret skal gjennom kontinuerlig overvåking- og etterretning bidra til rettidig varsling om situasjoner og utviklingstrekk som er av betydning for norsk suverenitet og norske interesser. Blir Norge eller allierte utsatt for press, anslag eller angrep, må Forsvaret kunne håndtere situasjonen raskt og med relevante styrker.</p> <p>Forsvaret skal vektlegge evne til å operere integrert med NATOs og nære alliertes styrker og kommandostruktur, herunder i norske nærområder. Dette inkluderer å videreutvikle operativt samvirke med Finland og Sverige. Gjennom tilstedeværelse og daglige operasjoner nasjonalt og internasjonalt, skal Forsvaret i rammen av nasjonalt og bilaterale og NATOs operative planverk understøtte angitte militærstrategiske effekter.</p> <p>I tett integrert samvirke med allierte, skal norsk militær innsats bidra til å forebygge og avskrekke aggresjon slik at situasjoner ikke utvikler seg til konflikt. Samtidig som Forsvaret skal bidra til en avskrekkende effekt, skal Forsvaret opptre som en forutsigbar og pålitelig aktør med høy grad av situasjonsforståelse. Dette inkluderer evne til koordinering av, og deltakelse i, alliert aktivitet i Norge og i norske nærområder for å sikre nasjonalt handlingsrom og innflytelse.</p> <p>Forsvaret skal bidra med relevante og etterspurte operative kapasiteter til internasjonal innsats i trening, øving og operasjoner. Gjennom relevante norske styrkebidrag til allierte operasjoner, reaksjonsstyrker og fremskutt nærvær skal Norge demonstrere evne og vilje til alliansesolidaritet, byrdefordeling, og bidra til å bli oppfattet som en troverdig alliert. Samtidig må internasjonale styrkebidrag balanseres mot opprettholdelse av nødvendig evne til nasjonal innsats. Bidragene skal i størst mulig grad gjennomføres sammen med prioriterte allierte.</p> <p>Forsvarets virke skal understøttes av aktiv og åpen strategisk kommunikasjon. Forsvaret skal vektlegge evne til åpen kommunikasjonsvirksomhet på alle nivåer, integreringen av strategisk kommunikasjon i operativt planverk og operasjoner, samt evnen til å bruke informasjonsoperasjoner i militære operasjoner.</p> <p>Militære operasjoner både nasjonalt og internasjonalt har høy politisk sensitivitet, og det forutsettes at Forsvaret har fortløpende og tett dialog med Forsvarsdepartementet om utfordringer, hendelser eller endringer på området.</p> <p>Forsvarets evne til daglige operasjoner skal utvikles i tråd med følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal ivareta prioriterte operative oppgaver i tråd med operativt planverk og norske sikkerhetsinteresser, herunder situasjonsforståelse, avskrekking, hurtig innsats for konfliktforebygging og episodehåndtering, og støtte til sivil sektor. 	

- Forsvarets bidrag til internasjonale operasjoner, internasjonal innsats og NATO-styrker skal bidra til oppnåelse av strategiske målsettinger om alliansesolidaritet, byrdefordeling og oppfattelsen av Norge som en troverdig alliert.
- Forsvaret skal videreutvikle evnen til integrert samvirke i en nasjonal, alliert og totalforsvarsramme.
- Forsvarets virke skal understøttes av aktiv og åpen strategisk kommunikasjon og har integrert strategisk kommunikasjon i operativt planverk og operasjoner.

Styringsparameter 1	Nasjonale operasjoner
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret av Norge er en kontinuerlig og helhetlig aktivitet hver dag for vern om norsk sikkerhet og norske sikkerhetsinteresser. Som del av dette skal nasjonale operasjoner understøtte målsettinger og effekter gitt i operativt planverk, herunder i rammen av NATOs konsept for avskrekking og Forsvar (DDA) for å støtte opp under alliansens samlede innsats.</p> <p>Forsvaret skal bidra til å forhindre væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet gjennom god situasjonsforståelse, tilstedeværelse og avskrekking, alene og sammen med allierte. Forsvaret skal bidra til dette gjennom å forstå våre omgivelser og operasjonsmiljøet, operere kontinuerlig og inneha evne til tidsriktig tilstedeværelse med relevante kapasiteter i prioriterte områder og integrert i alle domener. Dette for å sikre evne til nasjonal situasjonsforståelse, suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse, inkludert evne til episode- og krisehåndtering, kontraterroroppdrag, samt støtte opp under samfunnsikkerheten.</p> <p>Forsvaret skal bidra til stabil militær tilstedeværelse i nordområdene, og nasjonal tilstedeværelse og aktivitet i nord forblir derfor en viktig prioritet i 2024. Sikkerhetssituasjonen krever høy grad av årvåkenhet, tilstedeværelse og fleksibilitet, og at Forsvaret evner å tilpasse egen innsats og innretning. Gjennom å forebygge og avskrekke aggresjon i rammen av NATO skal Forsvaret bidra til strategisk stabilitet, herunder ved å opptre konsekvent, forutsigbart og transparent.</p> <p>Gitt den sikkerhetspolitiske utviklingen forventes behovet for nasjonal tilstedeværelse å bli forsterket av alliert aktivitet i våre områder. Som del av dette må Forsvaret bidra til at allierte avskrekkingsoperasjoner i norske nærområder i størst mulig grad gjennomføres i tråd med norske interesser og ikke får utilsiktede konsekvenser. Retttidig tilgang på relevante kapasiteter, samvirke og gode koordineringsmekanismer for alliert aktivitet gir større påvirkningsmuligheter og forblir en sentral prioritet for å understøtte nasjonal innflytelse på alliert aktivitet i våre nærområder.</p> <p>Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal understøtte relevante effekter i nasjonalt og alliert planverk gjeldende i egne nærområder, herunder i tett samvirke med allierte. • Forsvaret skal prioritere evne til å koordinere og delta med relevante kapasiteter ved alliert aktivitet i våre nærområder, herunder for å understøtte alliert samhold, samvirke, og nasjonalt handlingsrom og innflytelse. • Forsvarets tilstedeværelse i prioriterte områder skal opprettholdes med vekt på nordområdene. Herunder skal Forsvaret: <ul style="list-style-type: none"> - Understøtte en normalsituasjon med høy nasjonal militær aktivitet og tilstedeværelse i nordområdene, der evne til fellesoperasjoner skal vektlegges. • Forsvaret skal sikre hensiktsmessig tilstedeværelse og synlighet for å beskytte produksjon og leveranse av olje og gass til Europa, herunder gjennom samordning og koordinering med allierte styrker, med formål om å ivareta europeisk energisikkerhet. • Heimevernets evne til å gjennomføre sikringsoppdrag skal styrkes. 	

- Forsvaret skal videreutvikle egen evne til planlegging, interoperabilitet, ledelse og gjennomføring av fellesoperasjoner, herunder evne til høygradert kommunikasjon på tvers av domener og nivåer. Dette inkluderer evnen til fellesoperativ samhandling og interoperabilitet i en nasjonal, alliert og sivil-militær dimensjon.
- Forsvaret skal videreutvikle samarbeidet med politiet gjennom dialog, forbedring av samarbeidsrutiner, øvelser og andre felles kompetansetiltak.

Styringsparameter 2	Samvirke med NATO, og bi- og multilateralt samarbeid
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal være tett koordinert med NATOs kommando- og styrkestruktur (NCS og NFS) og samtidig være i stand til effektiv ledelse av styrker under egen kontroll. Forsvaret skal så langt som mulig være alliansetilpasset og følge NATO-standarder.</p> <p>Forsvaret skal kontinuerlig videreutvikle evne til integrert samvirke med allierte styrker i hele konfliktspekteret og legge til rette for alliert tilstedeværelse og forsterkning, herunder deltakelse på trening og øving i Norge. Forsvaret skal også støtte Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg i planlegging og gjennomføring av NATO fellesfinansierte NSIP-prosjekter, slik at disse gir best mulig effekt iht. NATOs, bilaterale og nasjonalt planverk for mottak og understøttelse av allierte styrker. Tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid med USA (Supplementary Defense Cooperation Agreement - SDCA) er videre svært sentralt mht. videreutvikling av forsvarssamarbeidet med USA og Forsvaret skal understøtte implementeringen av denne avtalen, herunder også i tråd med særskilte oppdrag.</p> <p>Forsvaret skal være en aktiv bidragsyter i videreutviklingen av NATO, herunder i understøttelse og implementering av NATOs Konsept for avskrekking og forsvar av det euro-atlantiske området (DDA), inkludert koordinering av operativ aktivitet, videre planverksutvikling og etablering av ny styrke- og kommandostruktur.</p> <p>Ved operativt samarbeid ut over NATO-rammen skal Forsvaret særlig prioritere USA og Storbritannia, men også Nederland, Tyskland og Frankrike. Relevante deler av samarbeidet med USA og Storbritannia skal finne sted i en trilateral kontekst. I lys av finsk og etter hvert svensk medlemskap i NATO, skal Forsvaret videre særlig videreutvikle det operative samarbeidet med de nordiske land som et integrert supplement til samarbeidet med øvrig nære allierte, og med henblikk på en gradvis utvikling av tett nordisk samarbeid i rammen av NATO.</p> <p>Forsvaret skal understøtte et godt forhold mellom NATO og EU, samt opprettholde en tett dialog med FN om innretning på og modernisering av FNs fredsbevarende operasjoner innenfor prioriterte områder.</p> <p>Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alliert virksomhet på og fra norsk territorium skal være koordinert med Forsvaret, og skal så langt som mulig foregå i samvirke med norske styrker. Alliert virksomhet i norske nærområder skal også søkes koordinert i størst mulig grad, for å sikre innsikt og nasjonal påvirkning. • Samtrening med allierte styrker skal videreutvikles. Spesielt skal det tilstrebes alliert samvirke med styrker identifisert for innsats i Norge og norske nærområder i alliert planverk, herunder kapabiliteter som utfyller og forsterker Forsvaret på områder med redusert egne evne, som luftvern og forsvar mot ballistiske missiler. 	

- Forsvaret skal understøtte norske målsettinger innen utvikling av NATOs kommando- og styrkestruktur og norsk tilknytning til denne (NCS og NFS).
- Storbritannia og Nederland skal være best mulig integrert i bilateralt forsterkningsplanverk mellom Norge og USA, og planverket skal øves.
- Det skal spesielt tilrettelegges for alliert trening med F-35, og at øvingsmuligheter for norske og allierte F-35 videreutvikles i Norge, særlig med USA og Storbritannia. Cross Border Training, utdanningsmuligheter, utvekslingsprogram og bruk av hverandres flybaser vurderes der det er hensiktsmessig. Status i det bilaterale samarbeidet med USA i luftdomenet skal beskrives.
- Samarbeid innenfor maritim overvåking og andre operasjoner med MPA (P-8) skal videreutvikles. USA prioriteres særskilt, dernest Storbritannia.
- Samarbeid med United States Marine Corps (USMC) skal vektlegges, herunder gjennom konseptutvikling og videreutvikling av evne til å gjennomføre integrerte operasjoner med USMC i alle domener. Så langt som mulig bør samarbeidet med USMC ses i sammenheng med britisk Royal Marines og nederlandsk Marines sin trenings- og øvingsaktivitet i Norge.
- Operativt samarbeid med Finland og Sverige skal vektlegges, både i en nordisk og helhetlig alliert kontekst innenfor NATO-rammen. Dette inkluderer også videreutvikling av samarbeid relatert til totalforsvaret.
- Forsvaret skal delta i og bidra til videreutviklingen av Joint Expeditionary Force (JEF).
- Forsvaret skal gjennomføre rustningskontrollaktiviteter i henhold til norske avtaleforpliktelser i Wien-dokumentet, Open Skies-avtalen og i tillegg følge alliert tilnærming til den suspenderte CFE-avtalen.
- Forsvaret skal arbeide for et effektivt kontrollregime innen Small Arms and Light Weapon (SALW), Mine Action (MA), og konvensjonell ammunisjon (CA) i Ukraina og regionen for å redusere pågående og fremtidige humanitære konsekvenser i området.

Styringsparameter 3	Samhandling i totalforsvaret
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal planlegge og øve samvirke i rammen av totalforsvaret på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå iht. planverk, og forbedre evnen til gradert informasjonsutveksling med beredskapsaktører i totalforsvaret og andre relevante sivile samarbeidspartnere.</p> <p>Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fellesoperativ øvingsaktivitet sammen med relevante aktører i totalforsvaret gjennomføres og evalueres årlig. • Forsvaret videreutvikler evnen til gradert samhandling med beredskapsaktører i totalforsvaret og andre relevante sivile samarbeidspartnere. 	

Styringsparameter 4	Internasjonale operasjoner og internasjonal innsats
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>For å understøtte norske sikkerhetsinteresser skal Forsvaret evne å bidra med relevante og etterspurte operative kapasiteter til internasjonal innsats i trening, øving og operasjoner. Dette blant annet med formål at Norge demonstrerer evne og vilje til alliansesolidaritet, byrdefordeling, og bidrar til å bli oppfattet som en troverdig alliert gjennom relevante norske styrkebidrag til allierte operasjoner, reaksjonsstyrker og fremskutt nærvær. Samtidig må internasjonale styrkebidrag balanseres mot opprettholdelse av nødvendig evne til nasjonal innsats.</p>	

Forsvaret skal generelt påse at evne til internasjonale operasjoner og internasjonal innsats i tråd med operativ ambisjon beskrevet i Prop 14 S opprettholdes. For øvrig skal Forsvaret gjennomføre slik innsats i tråd med de til enhver tid gjeldende politiske føringer og beslutninger, basert på militærfaglige råd, utviklingen i sikkerhetssituasjonen og norske sikkerhetsinteresser.

Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:

NATOs beredskapsstyrker og Cooperative Deployment

Forsvaret skal videreføre deltakelse i NATO Response Force (NRF), inkludert Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1) og Standing NATO Mine Countermeasures Group 1 (SNMCMG1) og NATO Readiness Initiative (NRI). Forsvaret skal i perioder i 2024 ha ansvaret for NATOs jagerflyberedskap på Island. Forsvaret skal videreføre en styrket deltakelse i Enhanced Forward Presence (eFP) i 2024.

Midtøsten

Forsvaret skal videreføre deltakelse i Operation Inherent Resolve (OIR) og NATO Mission Iraq (NMI). Logistikelementet i Jordan og forsvarssamarbeidet med Jordan videreføres. Deltakelse i Combined Maritime Force i Bahrain videreføres. Deltakelse i Operation European-led Maritime Awareness in the Strait of Hormuz (EMASOH) skal videreføres i 2024.

Sahel og Vest-Afrika

Forsvaret skal støtte kapasitetsbyggingsaktiviteter i Sahel og Vest-Afrika etter føringer fra FD. Forsvaret skal, med forbehold om avklaring av avtalemessig grunnlag, delta på aktiviteten *Flintlock* 24. Forsvaret skal stille personell til The International Academy for the Fight Against Terrorism (AILCT) i Elfenbenskysten.

Andre internasjonale operasjoner og programmer

Forsvaret skal videreføre deltakelse i United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO), United Nations Mission in South Sudan (UNMISS), United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (UNFICYP) og Multinational Force and Observers (MFO). Forsvaret skal planlegge og gjennomføre kapasitetsbygging iht. bilaterale planer med Bosnia-Herzegovina, Georgia, Montenegro, Nord-Makedonia og Serbia. Støtte til det regionale programmet Balkan Medical Task Force fortsetter. FD bidrar med internasjonale prosjekter for integritetsbygging og etablering av godt styresett hos allierte og partnerland. Etaten kan bli forespurt om å bistå med kompetanseoverføring innenfor etatens kompetanseområder etter en nærmere avklaring om innhold og omfang.

Oppdrag 1	Internasjonale stillinger
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
Det er behov for å tilpasse det totale antall tjenestegjørende offiserer i internasjonale stillinger opp mot en bærekraftig utdannings- og kompetanseproduksjon. En framskrivning av offiserskorpset ut fra dagens situasjon tilsier at forsvarssektoren totalt må redusere antall stadig tjenestegjørende offiserer i internasjonale stillinger ned mot om lag 200 innen 2028 og samtidig justere forpliktelsene i internasjonale stillinger til bedre å gjenspeile OMT. Som et avbøtende tiltak for å dekke behovet for offiserer i internasjonale stillinger bør det videre vurderes å anvende andre personellkategorier til slike stillinger, eksempelvis pensjonerte offiserer eller offiserer nær pensjonsalder, reservister eller re-rekruttering av personell og i tillegg bruk av midlertidig offisersgrad som et virkemiddel der dette er mulig.	
Den planlagte økningen i NATO kommandostruktur (NCS) medfører i første omgang en økt forpliktelse på 15–20 stillinger. Stillinger i NCS og særlig stillinger som understøtter utviklingen av	

JFC NF skal prioriteres på bekostning av andre internasjonale stillinger, og oppfyllelsen av byrdefordelingen i kommandostrukturen ligger fast som en prioritet. Videre detaljer avklares i koordineringsgruppe for internasjonale stillinger (KIS).

Forsvaret skal utarbeide en helhetlig plan for å nå målsetningene for justering av internasjonale stillinger. Videre skal Forsvaret rapportere på status og fremdrift for måloppnåelse av denne planen.

Oppdrag 2	Militær støtte til Ukraina
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal aktivt bidra i å utvikle og gjennomføre arbeidet med militær støtte til Ukraina etter ambisjonene som settes for Nansen-programmet og i tråd med departementets løpende føringer. Oppdrag gitt i 2023 videreføres så fremt de ikke rapporteres som sluttført av Forsvaret.</p> <p>Forsvaret skal koordinere donasjon av militært materiell og treningsoppdrag til Ukraina på vegne av etatene i forsvarssektoren.</p> <p>Den militære støtten til Ukraina er innrettet mot fire hovedspor: 1) donasjoner av materiell fra forsvarssektoren, 2) donasjoner av materiell anskaffet gjennom internasjonalt samarbeid og mekanismer, 3) donasjoner av materiell anskaffet direkte fra industrien og 4) trening og opplæring av ukrainsk personell. Forsvaret skal bidra til å sikre at Norge evner å gi relevant støtte som svarer til Ukrainas militære behov, særlig innenfor spor 1 og 4, men også spor 2 der dette er relevant.</p> <p>I tillegg til den militære støtten skal Forsvaret i 2024 videreføre innsatsen med medisinsk evakuering av ukrainske pasienter i samarbeid med øvrige involverte sivile aktører. Kostnadene skal dekkes av midler avsatt for sivil og humanitær støtte i rammen av Nansen-programmet.</p> <p>Det er etablert fem koalisjonsgrupper for den internasjonale militære støtten til Ukraina som vil jobbe for økt samordning og forutsigbarhet. De fem koalisjonene er: 1) luftvern, 2) maritim sikkerhet, 3) artilleri, 4) mekanisert materiell/stridsvogn og 5) luftforsvar. Det er besluttet at Norge skal tilby seg å være ledernasjon i koalisjonen for maritim sikkerhet i samarbeid med Storbritannia. Arbeid innenfor denne koalisjonen skal derfor prioriteres. Det er videre besluttet at Norge skal delta i koalisjonsgruppen for luftvern og i nødvendig grad luftforsvarskoalisjonen.</p> <p>Med-lederrollen innen maritim sikkerhet vil medføre forventninger om donasjoner, trening og anskaffelser av materiell fra forsvarsindustrien. Godt samarbeid med FMA og ev. også FFI vil være en forutsetning for å kunne ivareta denne rollen på en god måte. I tillegg er tidsriktig informasjonsflyt mellom etatene og Forsvarsdepartementet viktig. Støtte som gis til Ukraina skal i tråd med praksis forankres i FD før gjennomføring.</p> <p><u>Trening</u></p> <p>Forsvaret skal i 2024 støtte trening og opplæring av ukrainsk personell i Norge og i utlandet. Følgende initiativer og treningsoppdrag skal støttes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interflex • Fagutdanning på Værnes • EU MAM • EOD-trening	

Ambisjonsnivået innebærer en samlet personellramme på inntil 450 personer. Innsatsen skal fordeles mellom angitte initiativer og treningsoppdrag innenfor en økonomisk ramme på 1 050 mill. kroner, inkludert personlig utrustning til ukrainsk personell. Oppdraget skal rammestyles på økonomi. Ved ev. oppdukkende merbehov skal disse sakene fremmes for FD for beslutning, herunder inndekning gjennom alternativ ambisjonsreduksjon.

Personell som har deltatt i trening og øving av ukrainsk personell, som operasjoner INTERFLEX, gis oppfølging og etterlandning i tråd med oppfølgingen av veteraner fra internasjonale operasjoner og internasjonal virksomhet.

Forsvaret skal videre støtte F-16-trening og opplæring i Danmark. Dette kommer utenom de økonomiske rammene angitt ovenfor. Forsvaret og FMA skal sikre nødvendig koordinering for å ivareta oppdraget på en god måte

Flernasjonalt koordinering av militær støtte til Ukraina

Forsvaret skal ta aktivt del i det flernasjonale koordineringsarbeidet om militær støtte til Ukraina som skjer i rammen av SAG-U/IDCC. Forsvaret skal benytte attachékorpsset ved behov.

Føringer for utarbeidelse av beslutningsgrunnlag

Beslutningsgrunnlag og vurderinger knyttet til militær støtte til Ukraina skal være mest mulig helhetlige og standardiserte. Når Forsvaret sender frem vurderinger knyttet til materiell som anbefales donert, skal følgende forhold redegjøres for:

- Det ukrainske behovet for materiellet.
- Konsekvenser for nasjonal operativ evne og gjennomføringen av gjeldende langtidsplan for forsvarssektoren, herunder også de langsiktige konsekvensene for personell og kompetanse.
- Konsekvenser for eventuelle NATO-forpliktelser.
- Eventuelle konsekvenser knyttet til utsatt vedlikehold på annet materiell
- Anbefaling om hvorvidt materiellet skal gjenskaffes og en ev. plan for dette.
- Behov for teknisk bruker- og vedlikeholdsoplæring knyttet til donasjonen.
- Behov for understøttelse knyttet til logistikk, vedlikehold og trening, herunder også reservedelspakker etc.
- Kostnader forbundet med donasjonen i tråd med ovenstående samt klargjøring og transport.
- Konsekvenser for Forsvarets og Forsvarsmateriells driftsutgifter og personell ved større donasjoner av materiell fra strukturen. Konsekvenser for driftsutgifter skal inkludere ev. besparelser.
- Andre forhold utover materielldonasjoner, som for eksempel trening og øving av ukrainske soldater.

Gjennomføring og krav til styring

Det skal være god kontroll og styring. Når Forsvaret gis en ramme for et oppdrag eller prosjekt skal rammen overholdes. Dersom det er behov for endringer i rammen eller i oppdragets omfang, skal dette avklares med departementet. Det er kun reelle merutgifter i Forsvaret som skal dekkes innenfor rammen av Nansen-programmet. Forsvaret skal sørge for god økonomistyring, forsvarlig forvaltning og tilstrekkelig sporbarhet i etatens bidrag.

Forsvaret skal evaluere og trekke relevante lærdommer fra arbeidet med militær støtte for å øke effekten av støtten til Ukraina og for å legge til rette for utvikling i egen organisasjon.

Rapportering

Forsvaret skal gi en samlet rapportering for sektorens status og utvikling i støtten til Ukraina. Dette inkluderer en helhetlig oversikt over alt materiell som doneres fra Forsvarets struktur, med status for gjenanskaffelser.

Rapporteringen skal på en oversiktlig måte ta for seg status i gjennomføring av besluttede donasjoner, gjenanskaffelser og annen støtte til Ukraina og redegjøre for følgende:

Donasjoner i perioden:

- Status for besluttede, pågående eller fullførte donasjoner, inkludert forventet tidspunkt for overlevering eller tidspunkt for gjennomført overleving av materiellet til Ukraina eller andre partnere og allierte, samt avvik fra gitt kostnadsramme.

Gjenanskaffelser:

- Status, avvik, risiko og tiltak knyttet til vedtatte og pågående gjenanskaffelser av donerte kapasiteter, både for investeringsprosjekter og driftsanskaffelser, samt tidspunkt for leveranse og utbetaling.

Anskaffelser av materiell for donasjon fra industrien:

- Eventuelle anskaffelser av materiell for donasjon fra industrien, herunder status, avvik, risiko, og tiltak knyttet til gjennomføring av anskaffelsen, herunder tidspunkt for utbetaling samt overlevering av materiellet til Ukraina eller andre partnere og allierte.

Trening:

- Gjennomført trening i perioden, herunder status, omfang og avvik fra gitt kostnadsramme. Relevant statistikk bør også fremsendes.

Det må forventes at departementet kan etterspørre status på enkelte prioriterte saker utenom rapporteringstidspunktene.

Resultatmål 2: God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt

Resultatmål 2	God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Evnen til å respondere hurtig og adekvat med relevant kampkraft innen angitte krav til klartider, og med tilstrekkelig utholdenhet, skal videreutvikles. Effektiv beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt krever at Forsvaret innehar et tilgjengelig, oppdatert og avstemt operativt planverk, evne til alliert samvirke, mottak og understøttelse i tråd med planverket, samt tidsriktig sivil understøttelse i hele kriespekteret til nasjonal og alliert innsats i rammen av totalforsvaret. Forsvaret må tilpasse seg endrede klimatiske forhold og potensielt endret trusselbilde som følge av klimaendringer.	
Rapportering:	
<ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal vurdere status innenfor beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt, herunder beskrive utviklingstrend i måloppnåelsen. • Forsvaret skal i rapporteringen videre også gi en vurdering av egen beredskap og evne til operasjoner i krise og konflikt sett i sammenheng med planlagt og forutsatt innsats i en integrert alliert fellesoperasjon, jf. relevant alliert planverk for dette.	
Styringsparameter 1	Styrkestrukturens evne og kapasitet
Rapportering	Halvårs- og årsrapport

En beredskapsklar styrkestruktur som tilfredsstillende operative krav er fundamentet for god evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt. Forsvarets styrkestruktur skal levere tilfredsstillende operativ evner i krise og krig i tråd med utledede og tidsfaste operative krav, basert blant annet på NATOs kapabilitetskodeverk.

Forsvaret skal vurdere status på oppfyllelse av styrkestrukturens operative krav. Overordnet status vurderes for:

- Hæren
- Heimevernet
- Luftforsvaret
- Sjøforsvaret
- Cyberforsvaret
- Spacedomenet
- FOH
- Forsvarets Spesialstyrker
- FLO
- FSAN

Styringsparameter 2	Styrkestrukturens beredskapsstatus
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Strukturen skal være beredskapsklar i henhold til angitte klartider i vedlegg 1 Klartider. Innen utgangen av 2024 skal reaksjonsevnen til Forsvarets vedtatte struktur bedres sammenliknet med utgangen av 2023. Forsvaret skal gjennomføre årlige beredskapstester av utvalgte strukturelementer for å verifisere at krav til klartider oppfylles.</p> <p>Med utgangspunkt i krav i vedlegget Klartider, skal status for styrkestrukturens reaksjonsevne rapporteres for Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, med en vurdering av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Status på personellberedskap. • Andel avdelinger med oppdatert og godkjent Komplette oppsetningsplan (KOP). • Andel avdelinger med oppdatert og godkjent beredskapsplanverk. • Status på materiellberedskap. • Treningsnivå. <p>Dersom beredskapsstatus medfører at reaksjonsevnen avviker fra klartidene skal det redegjøres for hva som anses som faktiske klartider, og for årsaken til avvikene. Forsvaret skal gå i dialog med departementet dersom det anses som formålstjenlig å justere klartidene i løpet av året.</p>	

Styringsparameter 3	Styrkestrukturens operasjonsutholdenhet
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Med utgangspunkt i angitt krav i vedlegget Klartider skal status for styrkestrukturens operasjonsutholdenhet rapporteres for Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, med en vurdering i forhold til følgende krav for forsyningsberedskap:</p>	

- Forsvaret skal opprettholde og fremsende en samlet oversikt over status på BDM, sett i forhold til NATOs kapabilitetsmål og identifiserte nasjonale behov. Oversikten må inkludere forventede og planlagte anskaffelser, jf. investeringsplan. Prioriterte behov skal fremmes gjennom investerings- og budsjett prosesser.
- Innen utgangen av 2024 er det etablert et nasjonalt lagringskonsept.

Styringsparameter 4	Tilgjengelig operativt planverk
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal inneha relevant operativt planverk som beskriver hvordan Forsvarets kapasiteter skal benyttes gjennom hele konfliktspekteret fra fred til krig. Dette inkluderer i nødvendig grad underliggende planer for understøttelse av Beredskapssystem for Forsvaret (BFF) samt planverk for sikring av nøkkelobjekter, herunder bistand til politiets objektsikring. Planverket skal være avstemt med alliert planverk på alle nivå. Planverket skal videre være harmonisert mot Sivilt beredskapssystem, og det skal gjennomføres konsekvensvurderinger av tiltakene i Nasjonalt beredskapssystem.</p> <p>Forsvaret skal i nødvendig grad støtte videreutvikling av NATOs planverksarbeid på strategisk, operasjonelt og taktisk nivå som del av implementeringen av NATOs Konsept for avskrekking og forsvar av alliansen (DDA). Dette inkluderer utarbeidelse av regionale planer for forsvar av Norge og norske nærområder, samt planarbeid med sentrale allierte for alliert bistand utenfor NATO-rammen. Forsvaret skal bidra til å videreutvikle det nordiske samarbeidet tilknyttet utvikling av operativt planverk. Gitt finsk og etter hvert svensk medlemskap i NATO, inkluderer dette planverksarbeid både i et nordisk perspektiv, og forsvar av Norden i et helhetlig NATO-perspektiv.</p> <p>Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det operative planverket er oppdatert, avstemt og harmonisert både nasjonalt, i rammen av NATOs forsvarsplaner og bilaterale forsterkningsplaner, samt med tanke på gjensidig sivil-militær støtte i rammen av totalforsvaret. • Samarbeidet med NATOs kommando- og styrkestruktur generelt, men med Joint Force Command Norfolk (JFC NF) spesielt, skal videreutvikles slik at roller, ansvar og myndighet er avklart, og at forholdene er lagt til rette for tett samvirke. • Forsvaret skal arbeide mot å kunne bidra til ledelse av logistisk understøttelse av allierte styrker innenfor rammen av NATO, og kunne utgjøre rammeverket for en NATO Joint Logistics Support Group med prioritet på understøttelse av Joint Force Command Norfolk. • Forsvaret skal gi Forsvarsbygg grunnlag for å prioritere midler til kritisk infrastruktur i henhold til operativt planverk. <p>I tillegg skal rapporteringen inneholde en overordnet vurdering av status på planarbeid relatert til alliert og nordisk operasjonsplanlegging. NATOs planverksrevisjon, med spesiell vekt på planverksrevisjoner relevant for Norge og norske nærområder, skal vies særskilt oppmerksomhet.</p>	

Styringsparameter 5	Evne til alliert mottak og understøttelse
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Evnen til alliert mottak og understøttelse skal styrkes blant annet ved å etablere avdelinger med ansvar for alliert mottak. I tillegg skal Forsvaret ha tilgang på nødvendig beredskapskritisk infrastruktur og logistisk understøttelseskapasitet i rammen av totalforsvaret. Planverk for mottak</p>	

av allierte forsterkninger skal holdes oppdatert, og Forsvaret skal øve og trene mottak og understøttelse av allierte styrker i rammen av dette planverket.

Gitt finsk og etter hvert svensk NATO-medlemskap skal Forsvaret i særlig grad videreutvikle konsepter og planer for norsk mottakskapasitet i en bredere kontekst enn dagens planverk indikerer.

Som en integrert del av NATOs videreutvikling av alliansens evne til avskrekking og forsvar, skal Forsvaret understøtte NATOs arbeid med å identifisere, implementere og vedlikeholde relevante elementer i NATOs *Reinforcement and Sustainment Network (RSN)*.

Forsvaret skal videre, spesielt i dialogen med USA, forberede og legge til rette for tilstrekkelig forhåndslagring i både land-, sjø- og luftdomenet. Forsvaret skal forvalte de bilaterale avtalene knyttet til forhåndslagring og forsterkning, herunder Marine Corps Prepositioning Program-Norway (MCPNN), Co-located Operating Bases (COB), forhåndslagringen av amerikansk feltsykehus i Norge på grunnlag av MoU med U.S. Navy fra 1987, samt forhåndslagring knyttet til UK og Nederland.

Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:

- Styrket evne til mottak allerede i fredstid, herunder økt samarbeid med Finland og Sverige.
- Nasjonalt operativt planverk inkluderer tydelige planer for mottak og understøttelse av allierte forsterkninger.
- Mottaksområder, infrastruktur og styrkeelementer dedikert for alliert mottak i operativt planverk benyttes i forbindelse med alliert og nasjonal trening og øving, herunder også Andøya og Bodø.
- Infrastruktur som er planlagt benyttet til alliert mottak iht. operativt planverk er tidsriktig tilgjengelig.
- Klartider/tilgjengelighet for infrastruktur og styrkeelementer (herunder understøttelseskapasitet i rammen av totalforsvaret) er harmonisert med forventet alliert reaksjonsevne.

Forsvaret bes i tillegg rapportere status på bilaterale forhåndslageravtaler, samt pågående prosesser knyttet til økt tilrettelegging og videreutvikling av all alliert forhåndslagring i Norge.

Styringsparameter 6	Evne til å motta støtte fra totalforsvaret
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal identifisere behov og i samarbeid med sivile aktører utvikle planer som sikrer nødvendig sivil støtte i form av varer, tjenester og tilgang til infrastruktur for nasjonale og allierte styrkestrukturer iht. planverk.</p> <p>Forsvaret skal rapportere status for følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret har gjennom inngåtte avtaler sikret tilgjengelighet på kritiske varer, tjenester og infrastruktur iht. operativt planverk, herunder innenfor logistikk, drivstoff, sanitet og proviant. 	

Oppdrag 3	Forsvarets kapasitet innenfor CBRNE-beredskap
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Intensjon: Hensikten med CBRNE-satsingen er å styrke Norges og forsvarssektorens evne til å håndtere statlig eller ikke-statlig målrettet bruk av CBRNE-virkemidler, eller ulykker med eller</p>	

utilsiktet omsetting av CBRNE-materiale i samfunnet. Forsvaret skal øke kompetansen og kapasiteten innenfor operativt CBRNE-arbeid i fred, krise og krig.

Forsvaret bes rapportere status og fremdrift i satsingen, med vekt på:

- Forsvarets samlede arbeid med CBR(N)E og dennes betydning for forsvarsevne og totalforsvarsevne, herunder en vurdering av FFIs evne til å understøtte Forsvaret.
- Status på planene som ble fremsendt FD i mai 2021, der FFI og Forsvaret redegjorde for hvordan de ville benytte satsningsmidlene på tiltaksområdene personell og kompetanse, materiell og teknologi, samt trening, øving og samvirke.
- Nåværende og fremtidige utfordringer innenfor porteføljen.

Resultatmål 3: Struktur og kapabiliteter utviklet i henhold til vedtatt ambisjon

Resultatmål 3	Struktur og kapabiliteter utviklet i henhold til vedtatt ambisjon
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal utvikle egen virksomhet i henhold til vedtatt ambisjon. Det forutsetter at Forsvaret planlegger for å håndtere sammenhenger mellom alle innsatsfaktorer og økonomiske planforutsetninger for å realisere strukturmålsettingene, og ut fra dette fremmer anbefalinger til FD.</p> <p>Forsvaret skal planlegge og forberede ressurstilgjengelighet for gjennomføring av pågående og planlagte iverksatte prosjekter i gjeldende investeringsplan. Forsvaret skal gjennomføre god prosjekteierstyring av leverandøretatene Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell, og sikre gjennomføring av investeringer til rett tid, kostnad og ytelse. Forsvaret skal støtte departementets arbeid med å etablere systemeierskap for missilfamilien og NASAMS.</p> <p>Forsvaret skal videreutvikle IKT-tjenester for forsvarssektoren i samsvar med langtidsplanens ambisjon for å legge til rette for at Forsvaret skal kunne løse sine oppgaver og for å bidra til god utnyttelse av sektorens ressurser. IKT-tjenester som understøtter operativ samhandling i alle domener internt i Forsvaret, med allierte og aktører innenfor rammen av totalforsvaret skal vektlegges.</p> <p>Ved utvikling av kapabiliteter og struktur må Forsvaret hensynta både direkte trusler som kommer av klimaendringene, og indirekte konsekvenser som kan oppstå som følge av det grønne skiftet. Reduksjon av Forsvarets klima- og miljøavtrykk skal prioriteres i investeringer og anskaffelser. Fremskaffelser skal bidra til å understøtte at sektoren reduserer negativ klima- og miljøpåvirkning, og fremmer klima- og miljøvennlige løsninger og gjenbruk. Tiltak som reduserer klima- og miljøavtrykk skal synliggjøres og kostnadsberegnes i beslutningsgrunnlag, og vektlegges særskilt. Livsløpsanalyser (LCA), inkludert framskriving av fremtidige klimagassutslipp, skal inkluderes for å styrke vurderingene av klima- og miljøpåvirkning i hele livsløpet, og belyse reelle valg som angår bærekraft i beslutningsprosesser. Klima- og miljøhensyn skal fra 1.1.2024 som hovedregel vektles med minimum 30 prosent for anskaffelser som følger forskrift om offentlige anskaffelser, ref. endringsforskrift til anskaffelsesforskriften.</p> <p>I 2024 er det foretatt omprioriteringer fra materiellinvesteringer til drift for å opprettholde aktivitetsnivået i Forsvaret i en krevende sikkerhetspolitisk situasjon. Omprioriteringene fra</p>	

investering til drift innebærer økt risiko for at enkelte strukturelementer ikke vil kunne realiseres tidsmessig i henhold til vedtatt langtidsplan.

Rapportering:

- På målrapporteringen skal Forsvaret gi en kvalitativ vurdering av overordnet fremdrift i forhold til milepæler i en gjennomføringsplan for Forsvarets struktur- og kapasitetsutvikling, med vekt på vesentlige avvik og risiko.
- Videre skal Forsvaret gi en vurdering av fremdrift og eventuelle utfordringer i investeringsprosessene i sektoren. Rapporteringen skal også inneholde en vurdering av rådgivning og leveranser fra etatene Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell, samt Forsvarets forskningsinstitutt der hvor det er relevant.
- Forsvaret skal levere en porteføljestatusrapport. Ved siden av å inneholde kvantitativ, aggregert informasjon om prosjektene, skal rapporten inneholde analyser om årsakene til avvik og resultater, samt anbefalinger om tiltak for å redusere konsekvensene av avvik og eventuelt oppnå forbedringer i investeringsprosessen.

Styringsparameter 1	Status i Hæren
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Hæren skal være i stand til å løse landmilitære oppdrag i høyintensitetskonflikter, opprettholde god situasjonsforståelse, påføre tap, ta og holde lende, samt sinke en fremrykkende motstander. Hæren skal bidra til å sikre allierte mottaksområder.</p> <p><u>Målsettinger materiellsystemer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nye artilleriskyts og ny artillerilokaliseringsradar, planlagt innen 2025. • stridsvognskapasitet, planlagt fra 2026. • modernisering og innfasing av pansrede kjøretøy, planlagt innen 2026. • bærbart luftvern og mobilt kampluftvern, planlagt innen 2028. • langtrekkende presisjonsild, planlagt fra 2027. <p><u>Målsettinger organisasjon:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle Brigade Nord med fire mekaniserte manøverbataljoner og tilpassede støtteavdelinger. Den fjerde manøverbataljonen etableres fra 2026. • Etablere Porsanger bataljon med støtteelementer som del av Finnmark landforsvar. • Etablere Finnmark landforsvar full operativ kapasitet i andre halvdel av 2020-tallet. • Etablere et kadrebasert CBRN-kompani på Sessvollmoen innen utgangen av 2025. • Etablere en kadrebasert tung ingeniørbataljon og en kadrebasert militærpolitibataljon med utgangspunkt på Sessvollmoen. Disse skal ha kapasitet til vertslandsstøtte og understøttelse av fellesoperasjoner. • Utvikle Terningmoen som en sentral lokasjon for Forsvarets rekruttutdanning. • Etablere en Ingeniørbataljon, Logistikkbataljon og en Transportbataljon, basert på videreføring og omorganisering av eksisterende avdelinger samt tilførsel av nytt materiell. <p><u>Rapportering</u></p> <p>Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.</p>	

Styringsparameter 2	Status i Sjøforsvaret
---------------------	-----------------------

Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Den langsiktige utvikling i Sjøforsvaret skal bidra til økt evne til å løse sjømilitære oppdrag i hele konfliktspekteret, herunder bidra til sikring av sjøverts forsyningslinjer og alliert mottak, økt evne til situasjonsforståelse, myndighetsutøvelse og suverenitetshevdelse gjennom tilstedeværelse, samt å videreføre evnen til støtte for det sivile samfunn.</p> <p><u>Målsettinger materiellsystemer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde ubåtkapasitet gjennom planlagt periode med innfasing av nye ubåter. Nye ubåter fases inn fra slutten av 2020-tallet. • Videreføre Skjold-klassen korvetter frem mot 2030. • Gjennomføre nødvendige tiltak for å holde fire Nansen-klassen fregatter teknisk relevante til de blir erstattet av nye kapasiteter. • Erstatte Nordkapp-klasse kystvaktfartøy med Jan Mayen-klassen innen utgangen av 2024. • Innføre ny maritim minemottiltakskapabilitet innen utgangen av 2030. Som en del av dette videreføre kapasiteten til Alta- og Oksøy-klassen mineryddefartøyer som nødvendig. • Gjennomføre oppdateringstiltak for å videreføre KV Harstad og Nornen-klassen ut levetiden til etter 2030. • Vurdere standardisert fartøystype som erstatning for deler av Sjøforsvarets nåværende fartøyer. Kampfartøyer skal erstattes med relevant kapabilitet når dagens fartøy når sin tekniske levetid. Dette vil konkretiseres som del av arbeidet med ny langtidsplan. <p><u>Målsettinger organisasjon:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle Kystjegerkommandoen med økt evne til bordingsoperasjoner, bygge situasjonsforståelse og levere måldata til langtrekkende presisjonsvåpen. • Videreutvikle rekruttutdanningen ved KNM Harald Haarfagre på Madla til bruk av Sjøforsvaret, Luftforsvaret og fellesavdelinger. <p><u>Rapportering</u></p> <p>Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.</p>	

Styringsparameter 3	Status i Luftforsvaret
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Dimensjonerende ambisjon for Luftforsvaret er å være i stand til å opprettholde luftromskontroll, god situasjonsforståelse, samt støtte med luftmobilitet, medisinsk luftevakuering, informasjonsinnsamling og presisjonsengasjement i hele konfliktspekteret. Innføringen av nye flysystemer skal ha hovedprioritet i Luftforsvaret frem mot 2025. Ambisjonen om å anskaffe nye helikoptre til Forsvarets spesialstyrker vil konkretiseres som del av arbeidet med ny langtidsplan.</p> <p><u>Målsettinger materiellsystemer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppnå full operativ kapasitet for F-35 innen utgangen av 2025 • Erstatte Sea King med AW101 innen utgangen av 2024 • Innfase nye luftromssensorer i perioden mot 2030. • Oppnå full operativ kapasitet for P-8 Poseidon maritime patruljefly på Evenes innen utgangen av 2025. • Oppgradere ytelsen på NASAMS-systemet og innføre SHORAD-kapasitet i perioden mot 2030. Kapasiteten skal utvides og luftvernet i Hæren og Luftforsvaret skal virke sammen. 	

- Fra 2024 oppgradere Bell 412 til helikopterstøtte for Hæren.
- Innfase maritim helikopterkapasitet i perioden 2027-2029.

Målsettinger organisasjon:

- Styrke evnen til ledelse av luftoperasjoner.
- Etablere Luftforsvarets utdanningsvirksomhet på Værnes og legge ned Forsvarets virksomhet på Kjevik innen utgangen av 2026.
- Videreutvikle utdanningsvirksomhet knyttet til baseforsvar i Luftforsvaret i Trøndelag, tilpasset Forsvarets organisasjon og struktur.
- Innen utgangen av 2024 etablere en skvadronsledelse på Bardufoss som en forskuttering av organisasjonen som understøtte Hæren med helikopterkapasitet.

Rapportering

Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.

Styringsparameter 4	Status i Heimevernet
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Heimevernet skal være i stand til å gjennomføre territoriale operasjoner, herunder opprettholde god situasjonsforståelse, ivareta sivil/militært samarbeid, vakt og sikring samt støtte alliert mottak.	
<u>Målsettinger:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kapasiteten til desentralisert lagring. • Styrke øving, trening, kurs- og kompetanseheving. • Økte Heimevernets områdestruktur. 	
<u>Rapportering</u>	
Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.	

Styringsparameter 5	Status i Forsvarets Spesialstyrker
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Forsvarets spesialstyrker (FS) skal videreutvikles for å øke evnen til å gjennomføre spesialoperasjoner i hele konfliktspekteret, tverrsektorielt, bi- og multilateralt og i en allianse-ramme. FS skal øke evnen til å bidra i operasjoner over tid, samt legge til rette for bedre integrering av nasjonale og allierte partnere i operasjoner i Norge og i utlandet. Bistand til det sivile samfunn skal videreføres, herunder kontraterror og krisehåndtering, og videreutvikle evnen til å håndtere irregulære og sammensatte trusler.	
<u>Målsettinger:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Operativt Nasjonalt spesialoperasjonssenter (NSOS) innen utgangen av 2024. 	

- Deployerbart NATO Special Operations Component Command for Small joint Operations minus (SOCC SJO-), med utgangspunkt I NSOS, innen utgangen av 2028.
- Opprettelse av ny maritim Special Operations Task Group (SOTG) i MJK med utgangspunkt i Ramsund orlogsstasjon, med full operativ evne innen utgangen av 2026.
- Økt evne til spesialoperasjoner med Bell 412.

Rapportering

Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.

Styringsparameter 6	Status for øvrige driftsenheter
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p><u>Målsettinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Avvikle Forsvarets leir på Kjeller med flyplass gjennom en gradvis frigjøring av arealet innen utgangen av 2026. • Etablering av et sanitetsledelselement på bataljonsnivå i FSAN, samt styrking av FSANs evakueringskapasitet innen utgangen av 2028. • Styrking av Cyberforsvarets evne til å støtte Forsvarets operasjoner. • Full etablering av MilCERT innen utgangen av 2024. • Etablering av en kadrebasert RSOM-bataljon som felleselementer for hele Forsvaret i perioden mot 2026. <p><u>Rapportering</u></p> <p>Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere status i forhold til gjennomføring av planen med eventuelle avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.</p>	

Styringsparameter 7	Forsvarets personell og kompetanseutvikling
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal planlegge for riktig personell- og kompetanse tilpasset vedtatt ambisjon for Forsvarets struktur, og skal tilrettelegge for utdanning, rekruttering og tiltak for å beholde og videreutvikle personell. Forutsetningene i langtidsplanen innebærer en styrking på 550 årsverk og 700 vernepliktige innen utgangen av 2024, og 2250 årsverk og 3000 vernepliktige innen utgangen av 2028.</p> <p>Forsvaret må sikre nødvendig kompetansemangfold, utnytte potensialet i ordning for militært tilsatte (OMT) og utdanningssystemet, nyttiggjøre seg et bredt rekrutteringsgrunnlag og differensierte seleksjonsprosesser, og fleksibel utnyttelse av kompetanse. Forsvaret skal samordne utdanning på tvers av sektorer, forsvarsgrener og driftsenheter. Kompetanseproduksjon i Forsvaret skal ses i sammenheng med den sivile kompetanseproduksjonen.</p>	

Det er et mål å styrke bemanningen for å øke Forsvarets evne til oppgaveløsning. Det er vesentlig at samlet antall årsverk til enhver tid balanseres innenfor tildelt budsjett og fremtidige økonomiske planrammer. Forsvaret skal prioritere årsverk basert på behov. Dersom omprioriteringer har vesentlige konsekvenser for andre områder av strukturen, må dette synliggjøres i rapporteringen til departementet.

Forsvaret skal videreføre arbeid med nivådannende utdanning, læringsteknologi og fag- og funksjonsutdanning. For å nå målet om en konkurransedyktig spesialistkarriere skal Forsvaret arbeide for kontinuerlig kompetanseutvikling for spesialistene.

Målsettinger:

- Styrket bemanning for å sikre økt operativ evne. Det er lagt til grunn at Forsvaret innen utgangen av 2024 skal være styrket med om lag 720 årsverk sammenlignet med 2020. Videre at Forsvaret innen utgangen av 2024 skal være styrket med 700 vernepliktige, og innen utgangen av 2028 være styrket med 2250 årsverk og 3000 vernepliktige. Økningen i antall vernepliktige tilsvarer antall årsverksekvivalenter, da dette tar høyde for innføring av differensiert tjenestelengde.
- Tilpasse utdanningskapasiteten, herunder utdanningskvoter, for å bemanne vedtatt struktur med tilstrekkelig volum og kompetanse, jf. målsetning om vedtatt årsverksstyrking innen 2028.
- Fortsette arbeidet med å identifisere og legge til rette for å utnytte potensialet for akkreditering av militær fag- og funksjonsrettet utdanning.
- Fortsette utviklingen av den aktive reserven, herunder kontinuerlig styrkedisponering og økt trening og øving av reservister i hele styrkestrukturen inkludert, men ikke begrenset til, Heimevernet
- Innføring av ny godtgjøringsmodell for reservister, herunder også konsept for arbeidsgiverdialog.

Rapportering

Forsvaret skal utarbeide, oppdatere og vedlikeholde en plan for å nå målsettingene, med årlige målbare milepæler. Forsvaret skal rapportere på gjennomføringen av planen, herunder faktisk oppbemanning fordelt på nivå 2 (driftsenhet) og nivå 3 (marinen, luftving, brigade og tilsvarende), med eventuelle vurderinger som ligger til grunn for prioriteringene, avvik, risiko og tiltak, samt prognoser for å nå målsettingene. Det legges til grunn at planen baseres på omforente planforutsetninger og at den er kjent for FD.

Styringsparameter 8	Sikkerhet og tilgjengelighet på IKT-tjenester
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal ha tilgjengelige IKT-tjenester for å understøtte operasjoner og daglig virksomhet. IKT-tjenestene skal utvikles slik at Forsvarets struktur og kapabiliteter som angitt i langtidsplanen for forsvarsektoren kan realiseres, og raskt gi full utnyttelse ved anskaffelse av nytt materiell. IKT-tjenestene skal bidra til at målsettingene for forbedring og effektivisering kan nås.</p> <p>Forsvaret skal intensivere arbeidet med modernisering av IKT-løsninger samt forbedre effekt- og gevinstrealisering av tiltak på, og relatert til, IKT-området. Dette vil eksempelvis være; oppdrag i F24 IKT og tiltak som følger av det, program med tilhørende aktiviteter, samt øvrige tiltak i virksomhetsstyring, drift og investeringer. Tidsbruk og forsinkelser på IKT-området skal reduseres for å sikre rettidig effekt og gevinster.</p>	

Forsvaret skal i samarbeid med FMA utarbeide en fullstendig oversikt over forsvarrets informasjonssystemer og intensivere arbeidet med variantbegrensning av disse.

Sikkerhetstilstanden på IKT-tjenestene skal være tilfredsstillende og Forsvaret skal følge opp ytterligere forbedring av sikkerhetstilstanden og operasjonalisere IKT-sikkerhetsstyring ved å gjennomføre plan for tiltak innen sikkerhetsstyring og IKT-sikkerhetsstyring i Forsvaret og forsvarssektoren.

Forsvaret skal sørge for nødvendig, hensiktsmessig og relevant fagkompetanse på IKT-området. Dette inkluderer vurdering av ytterligere tiltak for å rekruttere, utvikle og beholde rett kompetanse i lys av etatens rolle i sektoren som helhet.

Rapportering:

- Forsvaret skal rapportere på status i arbeidet med å fremskaffe fullstendig oversikt over informasjonssystemer, som grunnlag for Forsvarets styring og investeringer på IKT-området
- Forsvaret skal levere vurderinger av i hvilken grad IKT-tjenestene understøtter operasjoner og daglig virksomhet i dagens struktur, og rapportere på status i arbeidet med variantbegrensning av Forsvarets informasjonssystemer
- Forsvaret skal levere vurderinger av i hvilken grad IKT-tjenestene utvikles i samsvar med besluttet ambisjon for full utnyttelse av kapasiteter ved anskaffelser av nytt materiell, slik at Forsvarets vedtatte struktur og kapabiliteter kan realiseres i samsvar med besluttet ambisjon.
- Forsvaret bes rapportere på status i arbeidet med å forbedre gevinst- og effektrealisering med bakgrunn i IKT-området generelt, og på IKT-området spesielt.
- Forsvaret bes rapportere særskilt på framdrift samt vurdering av effekter og gevinstrealisering av virksomhetsprogrammene MAST og Mime.
- Forsvaret bes rapportere særskilt på oppdragene i F24 – IKT og tiltak som følger av dette.
- Forsvaret skal gi en vurdering av status for gjennomføring av verdi- og risikovurderinger og status for sikring av skjermingsverdige informasjonssystemer. Dette skal inkludere en kvantitativ status for oppnåelse av et forsvarlig sikkerhetsnivå og sikkerhetsgodkjenning av Forsvarets skjermingsverdige informasjonssystemer. Utvikling i den kvantitative tilstanden beskrives med utgangspunkt i status per 31.12.2023. Forsvaret skal rapportere på tiltak for å styrke sikkerhetsstyringen og forbedringer av informasjonssikkerhet. Sikkerhetstilstanden skal forbedres i løpet av 2024. Forsvaret skal rapportere på status i arbeidet med å optimalisere tilgang til nødvendig og relevant fagkompetanse på IKT-området.

Oppdrag 4	Strukturkostnad
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Det er behov for å etablere en bedre oversikt med tilhørende kostnader for nåværende og planlagt struktur. Forsvaret skal arbeide for å implementere en langsiktig løsning der plan- og økonomimoduler er integrert i et ERP-system, som gir en helhetlig oversikt over strukturen og planlagt utvikling med tilhørende kostnader.	
Rapportering:	
<ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal redegjøre for status i arbeidet med pågående løsninger, herunder vurderinger av risiko og avvik.	

5. Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse

5.1 Videreutvikling av sektoren

Oppdrag 5	Organisasjonsutvikling
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Arbeidet med prosjektet «Forsvarssektoren 2024» (F24) har resultert i beslutninger som fremgår av FDs oppdragsbrev 21. august 2023 vedrørende materielldrift og vedlikehold, anskaffelser og IKT. Det er besluttet at Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell blir sektorens anskaffelsesvirksomhet med en felles anskaffelsesstrategi basert på kategoristyring. Det er også besluttet at Forsvaret får helhetlig ansvar og myndighet for verdikjeden innenfor vedlikehold i materiellets driftsfase. FD har også utgitt prinsipielle føringer for utvikling av IKT-styringsmodell i sektoren.</p> <p>Beslutninger knyttet til delprosjekter vil bli formidlet etter hvert som arbeidet er ferdigstilt. Implementering av endringer som følge av prinsippbeslutningene krever at etatene må forberede tilpasninger i egen organisasjon. FD ber på bakgrunn av dette om en helhetlig rapportering knyttet til Forsvarets arbeid med videreutvikling av egen organisasjon.</p> <p>Forsvaret må utvikle evnen til å planlegge, utvikle og styre egen virksomhet på kort og lang sikt. Dette innebærer at Forsvaret må ha prosesser, kompetanse, kapasitet, kontinuitet, organisering og kultur til blant annet å kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planlegge og styre Forsvaret helhetlig – innebærer blant annet å tverrprioritere ressurser og årsverk mellom forsvarsgrener og driftsenheter, ut fra hva som gir høyest helhetlig måloppnåelse. • Utvikle og forvalte et helhetlig forutsetningsbilde – innebærer blant annet å ha tilstrekkelig helhetsoversikt over forutsetninger i LTP og status og utfordringer i strukturutviklingen, og basert på dette drive kontinuerlig planlegging og identifisere behov for omprioriteringer. • Gjøre økonomiske analyser og konsekvensanalyser av hele virksomheten, inkludert sammenhenger mellom økonomi og måloppnåelse. <p>Rapportering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal gi en samlet, kvalitativ vurdering av status i arbeidet med å videreutvikle egen organisasjon, og fremdrift og risiko knyttet til dette.	

Oppdrag 6	Forbedring og effektivisering
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Gjennom målrettet moderniserings- og effektiviseringsarbeid (M&E) skal forsvarssektoren frigjøre minst 1,9 milliarder 2020-kroner innen utgangen av 2024 til å videreutvikle og styrke forsvarssektoren. Forsvaret skal organisere og lede dette arbeidet, med støtte fra de andre etatsjefene. Moderniseringsprosjektene anskaffelser, materielldrift og vedlikehold og investeringer organiseres i egne løp gjennom F24, jfr. egne oppdrag.</p> <p>Forbedring og effektivisering har vært gjenstand for evaluering i 2023. Området er under utvikling og kommende LTP vil gi en strategisk retning for arbeidet i neste langtidsplanperiode og videre fremover. Det vil bli gitt oppdrag til etatene i 2024 for å videreutvikle sektorens evne til forbedring</p>	

og effektivisering. Dette vil blant annet inkludere vurdering av hvilke gevinster som kan måles opp mot gjeldende LTPs krav til gevinstrealisering, samt retningslinjer for vurdering og måling av andre typer gevinster.

Samtlige tiltak i Forsvarets plan for gevinstrealisering skal utredes i tråd med utredningsinstruksen. Tiltak i moderniserings- og effektiviseringsporteføljen som innebærer endring i roller/ansvar/myndighet mellom etatene i forsvarssektoren, eller som innebærer flytting eller nedtrekk av statlige arbeidsplasser, skal legges frem for FD til godkjenning i tilstrekkelig tid før implementering. Det skal også sikres tilstrekkelig og reell medvirkning fra relevante arbeidstakerorganisasjoner.

Gevinstrealiseringsplanen skal inneholde en periodisert oversikt over regnskapsført og prognostisert gevinstuttak for de ulike tiltakene. Det skal fremkomme hvilke tiltak gevinstene er knyttet til. Det må komme frem om gevinstene tar effekt mot langtidsplanen kravstilte gevinstuttak. Videre skal det redegjøres for realisering av gevinster på til sammen 400 mill. kroner fra tiltaksområder som gjenstår fra forrige planperiode.

Gjennom budsjettprosessen for 2024 er hovedandelen av søknader om bruk av omstillingsmidler innenfor modernisering og effektivisering fremmet Forsvarsdepartementet. Søknader fra alle etatene om bruk av omstillingsmidler i gjennomføringsåret skal koordineres og vurderes av Forsvaret og sendes departementet som del av innspillet til Revidert nasjonalbudsjett for 2024. Oversendelsen skal inneholde samtlige søknader, herunder søknader som ikke anbefales av Forsvaret, og informasjon om hvordan Forsvaret har vurdert og prioritert tiltakene, samt om bruk av midlene er basert på godkjente fremdriftsplaner, inkludert businesscase med tilhørende gevinstrealiseringsplan. Også søknader om bruk av omstillingsmidler for tiltak som har primært kvalitets- og samfunnsmessige gevinster kan fremmes departementet for godkjenning.

Det skal lages en sluttrapport for forbedrings og effektiviseringsarbeidet for perioden 2021-2024. Rapporten skal gi en oversikt over økonomiske-, kvalitetsmessige- og samfunnsmessige effekter av modernisering og effektiviseringsarbeidet for hele perioden, og skal inneholde en status på følgende resultatkrav:

- Status på sektorens gevinstrealiseringsplaner for perioden 2021–2024, herunder en oversikt over planens tiltak og risiko per M&E-prosjekt. Gevinstrealiseringsplanen skal inneholde potensial, prognose og tidslinje for når effektene antas realisert.
- Plan for realisering av gevinster i moderniseringstiltakene som blir forsinket ut over 2024, med tidslinje og prognose.
- Rapportere på gevinster fra de ulike lokale tiltakene.
- Økonomiske gevinster ut over definisjonen i inneværende LTP legges til grunn.
- Forsvaret skal i tillegg redegjøre for realiseringen av gevinster på til sammen 400 mill. kroner fra tiltaksområder som gjenstår fra forrige planperiode.
- Forsvaret skal rapportere på utviklingen av eventuelle nye tiltak som er identifisert.
- Rapportere på status og resultater av tildelte omstillingsmidler for hele perioden.

Oppdrag 7	Overføring av oppgaver og personell fra Generaladvokatembetet til Forsvaret
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Forsvaret skal bidra til å gjennomføre overføringen av oppgaver og personell fra Generaladvokatembetet til Forsvaret i 2024. Oppgavene knytter seg blant annet til juridisk	

rådgivning i disiplinærsaker, tilsyn med utøvelsen av refselsesmyndigheten og kontroll av ilagte refselsler.

Oppdrag 8	Utskillelse av Forsvarets museer
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal forberede etablering av Forsvarets museer som ny etat under Forsvarsdepartementet. Tentativ oppstart av ny etat er 1. januar 2025. Forberedelsene forutsetter en reell budsjettøkning på 22 mill. kroner, for å kunne finansiere nye stillinger, anskaffelser og aktiviteter.</p> <p>Forsvaret skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke budsjettet til Forsvarets museer med 22 mill. kroner i tillegg til totalbudsjettet, som er summen av opprinnelig plantall og tilleggstilodelinger i løpet av budsjettåret. Det tas utgangspunkt i det inflasjonsjusterte totalbudsjettet i 2022. Det anslås et totalbudsjett i 2024 på 141,2 mill. kroner.	

5.2 Strategi for kunstig intelligens og innovasjon

Oppdrag 9	Oppfølging av strategi for kunstig intelligens for forsvarssektoren
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Strategi for kunstig intelligens for forsvarssektoren ble publisert i oktober 2023. Strategien har en overordnet ambisjon med tilhørende målsettinger. Forsvaret skal utarbeide en plan med tiltak i samarbeid med alle støttende etater som følger opp ambisjoner og målsettinger i Forsvarsdepartementets strategi for kunstig intelligens.</p> <p>Rapportering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av Forsvarets modenhet og evne til å utnytte kunstig intelligens som bidrar til å understøtte Forsvarets resultatmål. • På bakgrunn av modenhetsvurderingen og ambisjon og mål i strategien skal KI-oppfølgingsplan for sektoren utvikles.	

Oppdrag 10	Økt innovasjonsevne
Rapportering	Årsrapport
<p>Forsvarssektoren skal videreutvikle og forsterke sin evne til innovasjon, både i den enkelte virksomhet og i samarbeid med andre i sektoren og utenfor. Med innovasjon skal forstås en nyttiggjort ide med dokumentert effekt som gir Forsvaret fortrinn i operasjoner og i daglig virksomhet i forsvarssektoren gjennom rettidig anvendelse av tilgjengelig teknologi, prosesser og organisering. Sektoren skal utvikle og utnytte innovasjonsmiljøer i egen organisasjon og bidra til optimal utnyttelse av nasjonalt og internasjonalt virkemiddelapparat.</p>	

FD har som intensjon at det ferdigstilles en innovasjonsstrategi for forsvarssektoren i 2024 som gir overordnet ambisjon og målsettinger. Forsvaret skal etter nærmere dialog med FD utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltaksområder. Handlingsplanen skal utarbeides sammen med Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og Forsvarets forskningsinstitutt.

Etatene må være forberedt på å delta i videreutvikling av innovasjonsarenaer og FD sitt utviklingsarbeid i både nasjonal og alliert kontekst. Dette vil i 2024 kunne omfatte aktivitet i NATO DIANA (som arbeidsgrupper, innspill og rådgivning), felles aktivitet på tvers av sektoren (eks. FFI/I2, FOH/NOBLE og våpenskolene) og utvikling av mulige samarbeid utenfor sektoren (eks. Innovasjon Norge, D-box og andre relevante miljøer).

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av fremdrift og oppnådde effekter av innovasjonsaktivitet i etaten, herunder bruk av CD&E-midlene og resultater av ulike samarbeid. Forsvaret skal redegjøre for handlingsplanarbeidet frem mot nærmere avklart ferdigstilling, dette skal være koordinert med de øvrige etatene.

5.3 FNs bærekraftsmål

Oppdrag 11	Bærekraft
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Regjeringens handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, jf. Meld. St. 40 (2020-2021), samt andre stortingsmeldinger som er relevante for bærekraftsarbeidet, skal ligge til grunn for sektorens arbeid. Målsettingen er at Forsvaret skal integrere og operasjonalisere bærekraftsmålene i egne virksomhetsplaner basert på risiko og vesentlighet, og at aktiviteter og oppgaver baseres på FNs bærekraftsmål.</p> <p>Etatene i forsvarssektoren gis i 2024 i oppdrag å foreslå en samlet strategi-/handlingsplan for <i>sektoren</i> med overordnede ambisjoner, mål og tiltak for bærekraftdimensjoner. Arbeidet skal ta utgangspunkt i gjeldende strategier og handlingsplaner for sektoren. En del av strategi-/handlingsplanen skal være en overordnet plan for kommunikasjon, kompetanse- og kulturbygging om bærekraft i forsvarssektoren. Forsvaret skal koordinere arbeidet i sektoren.</p> <p>Forsvaret skal arbeide systematisk og helhetlig for å bidra til at forsvarssektoren reduserer klimagassutslipp og naturfotavtrykk i alle deler av virksomheten, og vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten. Forsvarssektoren skal gjennomføre tiltak som beskrevet i sektorens <i>handlingsplan for klima og miljø</i>. Arbeidet skal gis prioritet i 2024, og klima- og miljøhensyn skal synliggjøres i beslutningsgrunnlag. Forsvaret skal koordinere oppfølgingen av handlingsplanen, og bidra til implementeringen av tiltak gjennom å vurdere og lede tiltakene som tilfaller etaten.</p> <p>Forsvaret skal implementere rutiner for varsling til Statens Naturoppsyn når man har transport til og fra anlegg innenfor villreinområder. Forsvaret skal i samråd med Forsvarsbygg sørge for at hensynet til villrein implementeres i skytefeltinstruksene til skytefelt- og baner som overlapper med villreinområdene. Forsvaret skal utrede konsekvenser for samiske interesser og reindrift i forbindelse med planlegging og gjennomføring av øvelser og adressere tilstrekkelige tiltak.</p>	

Forsvaret skal videreføre arbeidet med *kultur og profesjon*, herunder å etablere et enhetlig og effektivt varslingsystem, og å motvirke mobbing og trakassering. Det forventes at sektorens verdigrunnlag operasjonaliseres og følges opp. Forsvaret skal arbeide for å motvirke risiko for korrupsjon, herunder i operasjoner. Forsvaret skal videre ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i sin virksomhet, dette inkluderer eksterne forhold som er en del av sektorens kjeder og prosesser. Basert på oppdrag i 2023 skal Forsvaret følge opp arbeidet med å redusere mulighetene for inhabilitet og innsidehandel i sektoren. Etaten skal sørge for tilstrekkelig kompetanse innenfor disse områdene.

Forsvaret skal implementere *handlingsplan for økt likestilling og mangfold* i Forsvaret (2023-2026) og Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023-2026), særskilt tiltak 24: Sikre systematisk og langsiktig kunnskapsutvikling i forsvarssektoren. Forsvaret skal også implementere etatens *plan for oppfølging av Regjeringens handlingsplan for Kvinner, fred og sikkerhet* (2023-2030).

Forsvaret skal støtte FFI å utrede muligheten for å utvikle et verktøy for datainnsamling og analyse om sosial bærekraft, i første omgang for likestilling og mangfold i forsvarssektoren, herunder mangfold utover kjønn.

Tiltak skal integreres i det ordinære plan- og budsjettarbeidet til Forsvaret.

Forsvaret skal *rapportere* på resultatene av arbeidet i henhold til de respektive oppdrag og mål, og inkludere oppdaterte tidsplaner og risikovurderinger, samt planer og forventninger for det videre arbeidet for:

- Forslag til strategi-/handlingsplan for bærekraft skal leveres som vedlegg til halvårsrapporten.
- Sektorens handlingsplan for klima og miljø.
- Arbeidet med verdier og kultur, inkludert mobbing og trakassering og tiltak for å motvirke risiko for korrupsjon, inhabilitet og innsidehandel samt sørge for økt kompetanse. I tillegg skal det i årsrapporten rapporteres kort om ivaretagelse av menneskerettigheter i etatens virke.
- Handlingsplan for økt likestilling og mangfold i Forsvaret og Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold. Rapporteringen skal kun leveres som vedlegg til årsrapporten.
- Plan for oppfølging av Regjeringens handlingsplan for Kvinner, fred og sikkerhet. Rapporteringen skal kun leveres som vedlegg til årsrapporten.
- Utredning om samiske interesser og reindrift, samt implementering av rutiner som gjelder villrein.

5.4 Forebyggende sikkerhet

Oppdrag 12	Vurdering av sikkerhetstilstanden
Rapportering	Halvårsrapport
<p>Grunnlaget for tilstandsrapporten oversendes FD innen 1. juni 2024 for å inngå i datagrunnlaget for Nasjonal sikkerhetsmyndighets helhetlige vurdering av sikkerhetstilstanden nasjonalt</p> <p>Forsvaret skal rapportere til departementet om sikkerhetstilstanden i egen organisasjon.</p> <p>Rapporteringen skal som et minimum inneholde følgende momenter:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Konklusjon b. Sikkerhetsadministrasjon – delvurdering og konklusjon 	

- c. Personellsikkerhet - delvurdering og konklusjon
- d. Informasjonssikkerhet - delvurdering og konklusjon
- e. Objektsikkerhet - delvurdering og konklusjon
- f. Overordnet vurdering (status på enkelte tiltak og nye forslag).

Oppdrag 13	Kartlegging og sikring av skjermingsverdige objekter og infrastruktur
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
<p>Skjermingsverdige objekter og infrastruktur skal beskyttes mot sikkerhetstruende virksomhet i samsvar med gjeldende bestemmelser. Forsvaret skal rapportere om status og fremdrift i investeringsprogrammet for sikring av skjermingsverdige objekter (SVO-programmet).</p> <p>Forsvaret skal også gi en vurdering av hvorvidt etatens skjermingsverdige objekter og infrastruktur har et forsvarlig sikkerhetsnivå, uavhengig av om sikringstiltakene er permanente eller midlertidige, kompenserende tiltak. Det skal rapporteres på status for sikring av skjermingsverdige objekter og infrastruktur innenfor de tre klassifiseringsnivåene VIKTIG, KRITISK og MEGET KRITISK. Det skal fremgå hvor stor prosentandel av objektene i de ulike klassifiseringskategoriene som har et forsvarlig sikkerhetsnivå. I rapporteringen skal det også nomineres nye objekt og infrastrukturer, samt foreslås eventuell avklassifisering av eksisterende objekt og infrastrukturer.</p> <p>Rapportering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av status og fremdrift, samt en kvantitativ oversikt over status for sikring av objekter og infrastruktur. Nominering av nye objekter og infrastruktur skal oppfylle kravene i sikkerhetsloven § 7-2 andre ledd og virksomhetssikkerhetsforskriften § 57. Nominering kan foretas uavhengig av rapportering hvis behov. 	

5.5 Internkontroll og virksomhetsstyring

Oppdrag 14	Styring og kontroll
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Et mer helhetlig ansvar til forsvarssjefen medfører behov for mer helhetlig økonomistyring i Forsvaret. Etableringen av Forsvarets økonomisenter (FØS) legger til rette for forbedringer, men per i dag vurderes det å være økt risiko knyttet til Forsvarets økonomistyring. FD vil derfor forsterke den økonomiske styringen av Forsvaret gjennom krav om månedsrappotering i 2024, og statusmøter etter behov om økonomistatus, budsjett og korrigerende tiltak.</p> <p>Forsvaret skal styrke og forbedre egen virksomhetsstyring og internkontroll. Styring av driftsenhetene skal differensieres basert på egenart, risiko og vesentlighet. Forsvarets arbeid i hele strukturen og støttevirksomheten skal være kostnadseffektivt og det skal utføres i samsvar med gjeldende lover og regler. Forsvarets rapportering skal være pålitelig, konsistent og presis. Forsvaret må ha en sterk evne til å forebygge, avdekke og korrigere vesentlige avvik.</p> <p>Forsvaret skal fortløpende følge opp de saker som Riksrevisjonen adresserer gjennom Dokument 1 og forvaltningsrevisjoner (Dokument 3).</p>	

Forsvaret skal ha oversikt over bruk av rammeavtaler, herunder rutiner og systemer for loggføring av avrop. Klagenemndas avgjørelse i sak vedrørende Forsvarets rammeavtale med Atea AS har avdekket mangler i rutiner og systemer for dette.

Forsvaret skal ha utbetalt feriepenger for det Heimevernets innsatsstyrkepersonell har krav på iht. opparbeidet feriepengegrunnlag, samt sørge for at personell i innsatsstyrken som har et krav på feriepenger har fått det utbetalt.

Rapportering:

- Forsvaret skal rapportere status for tiltak for å forbedre rutinene og systemene for loggføring av avrop på rammeavtaler.
- Forsvaret skal levere en vurdering av egen virksomhetsstyring med vekt på målrettet og effektiv drift, etterlevelse av lover og regler, samt pålitelig rapportering. Vurderingen skal være basert på kjent utvikling på disse områdene, herunder det Forsvaret måtte være kjent med av eventuelle lovbrudd, inkonsistent eller misvisende rapportering, eller ineffektiv ressursbruk. Forsvaret skal også informere om hvordan avvik håndteres.
- Forsvaret skal rapportere på eventuelle avvik i oppfølgingen av saker fra Riksrevisjonen i henhold til fastsatt plan, årsaker til avvik, samt nødvendige tiltak i første og andre tertialrapport. I årsrapporten skal Forsvaret omtale status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens merknader. Forsvarets vurderinger av når merknadene fra Riksrevisjonen antas å være utkvittert, skal fremgå av rapporteringen.

5.6 Strategiske avtaler

Oppdrag 15	Videreutvikling av strategiske avtaler
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Strategiske avtaler med norsk næringsliv skal gi Forsvaret tilgang på nødvendig forsyningsikkerhet og logistikkunderstøttelse i fred, krise og krig. Forsvaret skal videreutvikle prosessen for inngåelse, bruk og forvaltning av strategiske avtaler. Arbeidet skal fokusere særskilt på å sikre at gjeldende lover og regelverk for inngåelse, bruk og forvaltning av slike avtaler etterleves, men skal også innebære en gjennomgang av roller, ansvar og myndighet på området.</p> <p>Forsvaret skal utarbeide en overordnet strategi for hvordan Forsvaret skal samarbeide med og knytte seg mot strategiske samarbeidspartnere.</p> <p>Forsvaret skal gi en vurdering av status og fremdrift som inneholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppdatert tiltaksplan med en kort statusbeskrivelse på hvert tiltak • Oppdatert risikoanalyse 	

5.7 Veteraner

Oppdrag 16	Veteraner
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvaret skal videreføre og videreutvikle arbeidet med anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av personell før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner.</p> <p>Forsvaret skal:</p>	

- Videreføre mellomlanding for alle kontingenter i forbindelse med hjemkomst etter tjeneste i operasjoner i utlandet. Tjeneste innenfor NATO-territorium skal likebehandles med tjeneste utenfor NATO-territorium så langt det er mulig.
- Implementere og følge opp tiltakene i regjeringens tiltaksplan for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteraner når den besluttes av regjeringen.
- Arbeide for større åpenhet omkring psykisk helse og mot stigmatisering av psykiske helseskader gjennom økt kunnskap, bevissthet og informasjon, samt revisjon av retningslinjer for sikkerhetsklarering og helseprofil.
- Videreføre sin utadrettede virksomhet, herunder å bidra til kommunale veteranplaner, samarbeid og oppfølging av veteranarbeidet i andre sektorer, den nasjonale frigjørings- og veterandagen 8. mai og nasjonal og nordisk veterankonferanse.
- Forsvaret skal videreføre styrkingen av forskning på veteranfeltet ytterligere i 2024 og videreutvikle et tverrfaglig miljø for veteranforskning. Forsvaret skal videreføre styrkingen av helsefaglig forskning for oppfølging av Afghanistan 2020-undersøkelsen, i tråd med allerede igangsatte prosjekter, og i samarbeid med Universitetet i Oslo.
- Forsvarets høgskole skal videreutvikle et tverrfaglig miljø for veteranforskning innenfor humaniora og samfunnsvitenskapelige fag, og for å følge opp Afghanistan 2020-undersøkelsen i tråd med allerede igangsatte prosjekter, og i samarbeid med relevante universiteter og høyskoler.
- Forsvaret skal i forskningen på veteranfeltet legge særlig vekt på kjønnsforskjeller knyttet til veteraners erfaringer, og deres psykiske og fysiske helse.
- Forsvaret skal sørge for overføring til forsvarlig lagring av arkivalia og dokumentasjon lagret på frittstående lagringsmedier etter internasjonale operasjoner, i tråd med beste praksis, arkivloven og løsningen skissert av Forsvarets avdeling for regelverk og dokumentasjonsforvaltning (FERD).

Rapportering: Forsvaret skal gi en samlet vurdering av oppfølgingen av ovennevnte.

5.8 Gjennomgang av sikkerheten på ytre landegrense

Oppdrag 17	Gjennomgang av sikkerheten på ytre landegrense
Rapportering	Halvårsrapport
Forsvaret og Politidirektoratet skal foreta en vurdering av sikkerhetsnivå på grensen når det gjelder overvåking, deteksjons- og utrykningskapasiteter, samt kapasitet til å håndtere grensekrenkelser. På bakgrunn av dette skal etatene foreslå et ambisjonsnivå og konsept for å håndheve dette, samt foreslå hva som ansees å være en akseptabel restrisiko.	

6. Fellesføringer for statlige virksomheter

6.1 Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Forsvaret skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet. Forsvaret skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten. Forsvaret skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

6.2 Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse.

Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder mangfold. Statlige virksomheter skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. Arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå ut fra virksomhetens egenart og størrelse. Forsvaret skal i årsrapporten oppgi antallet ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024 og omtale utviklingen sett opp mot virksomhetens gjennomsnitt for 2020 og 2021.

6.3 Redusere konsulentbruken

Det er et mål at staten samlet sett skal redusere konsulentbruken ved å utvikle egenkompetanse. Forsvaret skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Forsvaret skal i årsrapporten for 2024 rapportere om konsulentbruken og oppfølgingen av fellesføringen, herunder om totalbeløp for kjøp av konsulenttjenester, hvilke tiltak som er iverksatt og konkrete resultater. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere.

Forsvaret skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2024 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester. Dersom utgifter til kjøp av konsulenttjenester er vesentlige, bør virksomheten i note til årsregnskapet spesifisere dette nærmere. Dersom virksomheten har større kjøp av konsulenttjenester fra andre statlige leverandører bør dette fremgå særskilt.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil tidlig i 2024 sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan virksomhetene skal forstå fellesføringene og hvordan de skal framstille resultatene i årsrapportene.

7. Styringsdialog og frister i 2024

7.1 Risikovurderinger og rapportering i 2024

Styringsdialogen mellom Forsvaret og departementet skal være innrettet etter vurdering av risiko og vesentlighet. Forsvaret skal i halvårsrapport og i årsrapport levere oppdaterte risikovurderinger og identifisere risikofaktorer som kan true måloppnåelsen i 2024, og på lengre sikt, samt andre vesentlige risikoer innenfor virksomhetens område. Risikoreduserende tiltak innenfor virksomhetens fullmakter skal synliggjøres og iverksettes, og det skal drøftes om restrisikoen er akseptabel.

Øvrige krav til rapporteringen fremgår av instruks for Forsvaret, samt av reglement for økonomistyring i staten. Det vises også til DFØs veileder for årsrapportering.

Som det fremgår av styringskalenderen, skal Forsvaret rapportere helhetlig på tildelingsbrevet to ganger årlig, i halvårsrapport og i årsrapport med graderte vedlegg.

Forsvaret skal i 2024 levere månedlige økonomirapporter, med prognose for årsresultat og risiko. Rapporteringen vil bli fulgt opp i egne fagmøter. FD ønsker å videreutvikle økonomioppfølgingen etter nærmere dialog med Forsvaret i 2024.

7.2 Styringskalender: Frister og milepæler for styringsåret 2024

26. januar 2024	Forklaringer til statsregnskapet for 2023
16. februar 2024	Frist for innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2024, inkludert månedlig økonomirapport
Mars 2024	Fagmøte om strukturutvikling og investeringer
12. mars 2024	Fagmøte om budsjett 2024
15. mars 2024	Frist for årsrapport, graderte vedlegg og årlig vurdering av operativ evne (VOE)
20. mars 2024	Frist for månedlig økonomirapport
19. april 2024	Frist for månedlig økonomirapport
Ultimo april/primo mai 2024	Etatsstyringsmøte om årsrapport
28. april 2024	Frist for etatssjefens innspill til nye investeringstiltak for materiell og EBA
2. mai 2024	Frist for etatssjefenes budsjettinnspill for 2025 og innspill til tildelingsbrev for 2025
13. mai 2024	Fagmøte om budsjett 2024
20. mai 2024	Frist for månedlig økonomirapport
Juni 2024	Fagmøte om strukturutvikling og investeringer
Juni 2024	Etatsstyringsmøte om budsjett 2025
8. juni 2024	Frist for foreløpig rapportering om kjente behov for bevilgningsendringer i andre halvår
20. juni 2024	Frist for månedlig økonomirapport
20. august 2024	Frist for månedlig økonomirapport (juni og juli)
Ultimo august 2024	Fagmøte om budsjett 2024
Ultimo august 2024	Foreløpig tildelingsbrev for 2025 sendes ut
Ultimo august 2024	Forslag til oppdatert investeringsplan sendes ut for konsekvensvurdering av Forsvaret
30. august 2024	Frist innspill til omgrupperingen for 2024.
September 2024	Fagmøte om strukturutvikling og investeringer
13. september 2024	Frist for halvårsrapport
20. september 2024	Frist for månedlig økonomirapport
Primo oktober 2024	Prop. 1 S (2024–2025) legges frem
13. oktober 2024	Frist for Forsvarets vurdering av forslag til oppdatert investeringsplan
14. oktober 2024	Fagmøte om budsjett 2024
15. oktober 2024	Frist for Forsvarets tilbakemelding på foreløpig tildelingsbrev for 2025
19. oktober 2024	Frist for månedlig økonomirapport
Ultimo oktober 2024	Etatsstyringsmøte om halvårsrapportering
12. november 2024	Fagmøte om budsjett 2024
20. november 2024	Frist for månedlig økonomirapport
November/desember 2024	Strategimøte budsjett 2026
Desember 2024	Fagmøte om strukturutvikling og investeringer
Medio desember	Stortinget behandler Prop. 1 S (2024–2025)
Ultimo desember	Investeringsplan for forsvarssektoren sendes ut
Innen 31. desember 2024	Tildelingsbrev sendes ut etter stortingsbehandling av Prop. 1 S (2024–2025)

15. mars 2025

Frist for årsrapport, graderte vedlegg og årlig vurdering av operativ evne (VOE)

8. Budsjettrammer for 2024

På bakgrunn av Stortingets vedtak 18. desember 2023 etter behandling av Innst. 7 S (2023-2024) til Prop. 1 S (2023–2024) tildeler Forsvarsdepartementet Forsvaret midler som følger:

Utgift/Inntekt	Kapittel	Post	Kapittelnavn	Totalt (i 1 000 kroner)
Utgift	1720	Post 01	Forsvaret	40 119 177
		Post 71	Forsvaret	45 237
	1735	Post 21	Etterretningstjenesten	3 345 180
	1791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten	643 151
Utgift totalt				44 152 745
Inntekt	4720	Post 01	Forsvaret	-894 680
		4791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten
	4799	Post 86	Militære bøter	-500
				Inntekt totalt

Tilskuddet til virksomheten er økt med 60,0 mill. kroner, sammenliknet med saldert budsjett 2023, som følge av økte utgifter i forbindelse med midlertidig forhøyet arbeidsgiveravgift på inntekter over 850 000 kroner. Det legges ikke opp til kompensasjoner utover dette.

Tildeling på driftsenheter

Forsvarets driftsenheter er samlet under kapittel 1720, post 01, jf. Tabell 6.7 i Prop. 1 S (2022–2023). Forsvaret skal i økonomirapporteringen orientere om reelle endringer og tekniske endringer over 5 mill. kroner mellom driftsenheter.

8.1. Føringer for tildelingen

Nedenfor spesifiserer departementet enkelte sentrale nye føringer for tildelingen til Forsvaret. Endringer i tildelingen som følge av tidligere budsjettiltak er ikke omtalt.

Forsvaret skal i økonomirapporteringen redegjøre for hvordan midler er anvendt i forhold til disse føringene.

Særskilte satsinger i tråd med langtidsplanen og den sikkerhetspolitiske situasjonen

Kap	Post		(alle tall i 1 000 kroner)
1720	01	Forsyningsberedskap klasse I, II, III og V	784 500
		Personellopptrapping iht. LTP	169 580
		Økte driftsutgifter innfasing og økt drift av P8 maritime patruljefly	155 132
		Økte driftsutgifter innfasing og økt drift av F-35 kampfly	147 665

Styrket materielldrift/økte driftsutgifter grunnet nye anskaffelser (inkl effektforbedr.matr. og VDI)	117 584
Økt utdanningskapasitet Forsvaret	110 000
Beholde, rekruttere og utdanne personell	100 000
Styrket bemanning i Forsvaret	85 000
Videre styrking av trening og kompetanse i Heimevernet	50 000
Ny Maritime Mine Counter Measures (MMCM) -kapasitet og videreføring av Alta/oksøy-klassen	35 934
Opprettholde operativ infrastruktur Andøya og Bodø	29 387
Andøya: 19 årsverk og drift av støttetjenester	27 000
Innfasing nye kystvaktfartøyer	24 177
Økte driftsutgifter som følge av ny EBA	23 509
Realisering av strukturen i Hæren. Skal deles med CYFOR.	21 052
Sum	1 880 520

Oppbygging av beredskapslagre (forsyningsberedskap)

Forsvaret tildeles 784,5 mill. kroner for anskaffelser knyttet til oppbygging av beredskapslagre. Tiltaket vil gi bedre beredskap og øke Forsvarets operative evne gjennom økt operasjonsutholdenhet. Videre vil tiltaket bidra til å dekke gap mellom langtidsplanens ambisjoner og oppdaterte behovsvurderingen innenfor forsyningsberedskap. Anskaffelsene gjelder innenfor forsyningsklasser I, II, III og V. Den konkrete fordelingen av anskaffelsene er opp til FSJ å vurdere for å få best mulig operativ effekt, avhengig av tilgjengelighet (leveransetider) i markedet.

Styrket bemanning

Forsvaret tildeles 85 mill. kroner (halvårseffekt) for i størst mulig grad å forsere bemanningsøkning, som var planlagt senere i LTP, med om lag 170 årsverk. Inkludert gjenstående oppbemanning i henhold til LTP legges det til rette for en samlet bemanningsøkning på om lag 200 årsverk i 2024. Økt bemanning skal styrke utholdenhet i Forsvaret og møte behovet for endringer i, og nye, strukturelementer, samt forsterke avdelinger som i dag er underbemannet. Områder som F-35 systemet, luftvern og besetninger på fartøyene i Sjøforsvaret vil være særskilt viktige fremover. Den konkrete fordelingen av midler og årsverk vil imidlertid være opp til FSJ å vurdere for å oppnå best mulig operativ effekt, og vil blant annet også avhenge av arbeidsmarkedet, tilgangen på bolig og kvarter og PBU.

Økt utdanningskapasitet

For å møte behovet for personelløkning de kommende årene er det helt nødvendig å øke utdanningskapasiteten i Forsvaret. I 2024 tildeles Forsvaret 110 mill. kroner for å starte kapasitetsøkningen med om lag 70 utdanningsplasser på grunnleggende offisersutdanning (GOU) treårig og gjennomføre nødvendige tiltak for å kunne øke utdanningskapasiteten med om lag 50 utdanningsplasser på grunnleggende befalsutdanning (GBU) fra og med 2025. Forsvaret skal om mulig øke utdanningskapasiteten på GBU noe i 2024, dersom de nødvendige forutsetningene kommer på plass før 2025.

Beholde, rekruttere og utdanne personell

Det er satt av 50 mill. kroner til ulike insentivtiltak for å rekruttere og beholde ønsket kompetanse i Forsvaret, herunder tiltak knyttet til stipendordninger, fleksibelt arbeidssted mv. Forsvarets høyskole styrkes med 40 mill. kroner for å øke antall plasser på militær bachelor (GOU) med 38 kadetter samt

noe økt kapasitet på videregående offiserspåbygning og videregående befalsutdanning. Videre styrkes driftsrammen til Forsvarets høgskole med 10 mill. kroner for å ivareta fellesutgifter for alle tiltakene på flere lokasjoner.

Styrking av Heimevernet

Heimevernet styrkes med 50 mill. kroner til økt øving, trening og kompetanseheving. Det er opp til Forsvaret å vurdere fordelingen av midlene mellom øving- og trening og kompetansetiltak for å oppnå best operativ effekt.

8.2. Økonomirapportering

Bevilgningsregnskapet rapporteres med økonomistatus inkludert prognose, samt endringsforklaringer for årsresultat, rapportert per driftsenhet, herunder risiko samt eventuelle risikoreducerende tiltak.

Basert på virksomhetsregnskapet skal det i halvårsrapport og årsrapport rapporteres på ukurans i forhold til totalt varelager i prosent. Utvikling over tid og endringer i ukurans skal beskrives og forklares.

Forsvaret har planlagt i 2024 å implementere virksomhetsregnskapet i styring, og bes rapportere status for implementeringen av dette i halvårsrapport og årsrapport.

8.3. Tilskudd

Oppdrag 18	Tilskuddsordning for forskning på veteranfeltet.
Rapportering	Årsrapport
<p>Forsvaret skal forvalte tilskuddsordningen for forskning på veteranfeltet på 3 mill. kroner. Ordningens formål skal være i tråd med forskriften for ordningen. Forvaltningen skal være i tråd med forskriften som vedtatt av departementet. Ordningen må ses i sammenheng med forskning på veteranfeltet som skal gjennomføres ved hhv. Forsvarets høgskole og Forsvarets sanitet. Forsvaret skal legge til rette for at mottakere av tilskudd inkluderes i et tverrfaglig forskningsmiljø for veteranforskning.</p> <p>Rapportering: Kort beskrivelse av status for implementering og bruk av tilskuddsordningen. Forskningsprodukter oversendes departementet løpende.</p>	

Oppdrag 19	Oversikt over tilskudd i Forsvaret
Rapportering	Halvårsrapport
<p>Det er behov for en bedre oversikt over overføringer fra Forsvaret til andre utenfor staten. Forsvaret skal rapportere på faste eller planlagte overføringer til andre utenfor staten, som ikke er anskaffelser. Forsvaret skal i dialog med Forsvarsdepartementet vurdere om slike overføringer er å regne som tilskudd etter regelverket for økonomistyring i staten.</p> <p>Rapportering: Kort oversikt</p>	

9. Delegering av fullmakter

9.1. Merinntektsfullmakt

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 7 S (2023–2024) til Prop. 1 S (2023–2024) har Forsvarsdepartementet fått fullmakt til å benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under FD, med unntak av inntekter fra militære bøter. Forsvaret kan på den bakgrunn foreslå bruk av merinntekter ved refusjoner og salg av varer og tjenester med motsvarende merutgifter, på postene 01. I tillegg kan Forsvaret foreslå å nytte inntekter for dekning av utgifter til inntektsvervelse, når dette er dokumentert. Disponering av reelle merinntekter besluttet av FD. Prognoser for reelle merinntekter skal rapporteres sammen med regnskapet.

9.2. Bestillingsfullmakter

Kapittel	Post	Kapittelnavn	Totalt mill. kroner
1720	Post 01	Forsvaret	14 650
1791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten	60

9.3. Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader

FD viser til Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01/2017, samt skriv fra FD med referanse 2015/3612-10. Fullmakt til å belaste posten statens erstatningsansvar kapittel 471, post 71 stadfestes for 2024.

9.4. Belastningsfullmakt kap. 1700/4700

Forsvarsdepartementet gir med dette Forsvaret fullmakt til i 2024 til å belaste FDs driftsbudsjett på kapittel 1700, post 01, innenfor aktiviteten «Forsvarsattachéer og militærrådgivere» med inntil 97,1 mill. kroner. Det gis videre fullmakt til å postere inntekter knyttet til aktiviteten «Forsvarsattachéer og militærrådgivere» på kap. 4700, post 01, i 2024.

9.5. Andre fullmakter

Personell

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 7 S (2023–2024) til Prop. 1 S (2023–2024) har Forsvarsdepartementet fått fullmakt til å fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det fremgår av vedlegg 1 til Prop. 1 S (2023-2024). Forsvaret forvalter de vernepliktige innenfor de rammer som er skissert i vedlegg 1 og gjennom supplerende tildelingsbrev nr. 7 for 2021 - økonomiske ordninger for 16 måneders førstegangstjeneste.

Forsvarsdepartementet gir med dette Forsvaret fullmakt i 2024 til at enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

10. Statistikk og øvrige rapporteringskrav

Forsvaret skal rapportere på:

- Standardisert personelltelling, herunder balanse mellom offiserer og spesialister. Rapporteres i årsrapporten.
- Avtalte årsverk, i tråd med føringene gitt i rundskriv R-115 av 15.12.2022 fra Finansdepartementet, iht. eget rapporteringsskjema (vedlegg 2). Rapporteres i årsrapporten.

- Antall personer som har deltatt i internasjonale operasjoner årlig, samlet og fordelt på kjønn og operasjoner. Rapporteres i årsrapporten.
- Antallet norske utsendte til internasjonale operasjoner og oppdrag som har blitt anmeldt eller tiltalt for seksuell handling uten samtykke, utnyttning eller overgrep, og hvor mange slike saker som eventuelt har blitt fulgt opp av norske myndigheter. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over dødsfall og alvorlige skader. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over antall meldte saker om mobbing- og seksuell trakassering, samlet og fordelt på DIF. Oversikten skal også inkludere antall anmeldelser og refselsler. Rapporteres i årsrapporten.
- Antall personer på sesjon og førstegangstjeneste, fordelt på antall innkalt, antall frafall underveis (fordelt på Fase I-IV), antall fullført (fordelt på tjenestelengde), antall med 16 måneders førstegangstjeneste, antall disponeringsdyktig til videre tjeneste, og antall av hvert kjønn. Rapporteres i årsrapporten.
- Antall lærefag og lærlinger i Forsvaret, samlet og fordelt på kategori (militær/sivil), kjønn og fag.
- Reduksjon i stillinger i gruppe 1 sammenlignet med nivået i 2019. Rapporteres i årsrapporten.
- Antall reservister som øves, fordelt på Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, samt antall treningsdøgn. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over oppfølging av utestående tilrådninger etter havariet til KNM Helge Ingstad. Rapporteres i halvårsrapport. Rapporteringen skal være i tråd med mal fra supplerende tildelingsbrev nr. 5 2021, hvor dette oppdraget ble gitt første gang. Rapporteringen skal inneholde en overordnet beskrivelse av hvilke tiltak som er utført. Der det vurderes hensiktsmessig, kan det inkluderes en referanse til dokumentasjon. For tiltakene som pr. i dag ikke er fulgt opp i tilstrekkelig grad, skal det inkluderes forventet tidspunkt for gjennomføring av tiltaket. Dersom Forsvaret i prosessen har vurdert at tiltaket bør følges opp på en annen måte enn granskningsrapportene har kommet frem til, skal dette også redegjøres for i rapporteringen.
- Utdanningsstatistikk som viser planlagt kvotefordeling og antall elever/studenter faktisk tatt opp på de respektive utdanningsløpene; nivådannende og akkreditert fag- og funksjonsrettet utdanning. Kjønnfordelingen skal presenteres for alle kategorier. Rapporteres i halvårsrapporten.
- Oversikt over internasjonale stillinger (PE) og vakante stillinger i PE-strukturen. Rapporteres i halvårsrapporten.
- Implementeringsstatus for hvert av NATOs kapabilitetsmål iht. eget rapporteringsskjema (vedlegg 3). Rapporteres i første tertial og nyttes i forbindelse med NATOs Defence Planning Capability Survey (DPCS).
- Oversikt over bi- og flernasjonalt kapabilitetssamarbeid som Forsvaret deltar innenfor. Rapporteres i første halvår og nyttes i forbindelse med DPCS.
- I forbindelse med den årlige norske rapporteringen til NATO om implementeringen av NATO Cyber Defence Pledge skal Forsvaret forestå koordinering av innspill til svar fra etatene i forsvarsektoren, i tråd med nærmere presisering.
- Antall nøkkelobjekter har Forsvaret utpekt i henhold til *instruks om vakthold og sikring av objekter ved bruk av sikringsstyrker fra politiet og Forsvaret i fred, krise og væpnet konflikt*

(objektsikringsinstruksen), og andelen Forsvaret har utarbeidet objektplaner for. Rapporteres i årsrapporten.

- Evaluering av øvelse Nordic Response 2024 skal oversendes FD når denne er klar.
- Bruk av midler på FoU og innovasjon fordelt på driftsenheter, brutt ned på hovedkategorier av formål. Rapporteres i årsrapporten.
- Utarbeide årsrapporter om alle tilskuddsordninger som Forsvaret forvaltet i 2023 og 2024. Disse skal offentliggjøres på egnet måte. Rapporteres i årsrapporten for det respektive året.

11. Vedlegg

1. Klartider (sendes i egen ekspedisjon)
2. Mal for rapportering av avtalte årsverk
3. Rapporteringsskjema NATO Capability Targets